Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $6.00 Metams
Užsieniuose $8.00
Brooklyne $6.50
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

V

KRISLAI

Mokslo vyrų pareiškimas.
Dar vis nesimato galo.
Filmų žvaigždės naujoj rolėje.
Gerai atliktas gražus darbas.
"Raganų" suraše nesurado "raganų."
Lauksime nacių aukų surašo.

Rašo **A. BIMBA**

"Nulemiama Jungtinių Tautų pergalė prieš Aši būtinai reikalinga dvasiniam pasaulio atsisteigimui. Joks pasaulis negali būti atstatytas ir jokia civilizacija negali pasilaikyt, kur didelė dalis formaliai ir begėdiškai atmeta principus tiesos, teisingumo, geraširdystės ir žmogaus išdidumo, kaipo kelrodį užsilaikymui ir kaipo ideališką tikslą."

Taip prabilo New Yorke susirinkę mokslo ir filosofijos vyrai. Jie išleido pareiškimą į visą žmoniją. Jie šaukia visus paaukoti viską laimėjimui šio karo prieš hitlerinį barbarizmą.

Sukako trys metai, kai Hitlerio žvėriškos gaujos užpuolė Lenkiją ir pradėjo Antrąjį Pasaulinį Karą.

Į savo pavergtus žmones proga šios sukakties kalbėjo patsai Hitleris. Jis jau šį sykį nebežadėjo jiems greitos pergalės. Tiek daug sykių Vokietijos žmones jis apgavo, jog pats žino, kad niekas jo prižadams nebepatikės.

Hitleris dabar turėjo pripažinti, kad karo galo dar vis nesimato.

Tai kur galas Vokietijos visų pavergtų-okupuotų kraštų žmonių kančioms?

Taip, galas tam viskam bus, bet tik tuomet, kuomet Hitleris ir visa jo kriminališka gengė bus pastatyti prie sienos.

Filmų aktoriai ir aktorės, patys žymiausi jų, taip vadinamos žvaigždės, įsikinkė į labai naudingą darbą. Jie važinėja po miestus, šaukia masinius mitingus ir pardavinėja Jungtinių Valstijų karo bonus.

Jiems tas darbas puikiai sekasi. Vienam tokiam susirinkime Washingtone jie išpardavė tų bonų už pusantro milijono dolerių.

Aktoriai yra nusistatę per šį rugsėjo mėnesį parduoti bonų už visą bilijoną dolerių.

Brooklyno lietuvių organizacijos ir geraširdžiai pavieniai lietuviai gali džiaugtis. Nupirkdami ir įteikdami Raudonajam Kryžiui ambulansą, jie atliko tikrai didelį, gražų darbą.

Pinigai buvo sukelta nepaprastai greitu laiku. Draugijų komitetas darbavosi gražiausioj susitarimo dvasioje.

Levandauskas, Petrikienė, Draugelis, Kairys, Briedis ir kiti užsitarnavo didelės pagarbos iš mūsų visų. Kiek pastebėjau, tai ypatingai Petrikienė daug energijos įdėjo.

O gal pats didžiausias kreditas reikia atiduoti poniai Harris, lietuvaitei, kuri visą šį reikalą sumanė ir atėjus į Šv. Jurgio Draugiją iškėlė.

Beje, kadaise Raudonajame Kryžiuje veikdavo ponia Venclienė, Dr. Venciaus žmona. Šį sykį, ji, matyt, saldžiai miegojo, nes niekur nepasirodė.

O gal tautininkų pronacišką ideologija ir ją pasivergė?

Kaip ilgai Amerikos žmonių kantrybė tęsis, sunku pasakyti. Bet kada nors ji išsisems ir kongresmaną Martin Dies jie pasiųs bulves skusti.

Visą šimtą tūkstančių dolerių jis suėdė Amerikos taksų mokėtojų jieškodamas "raganų"—raudonųjų. Sudarė surašą iš 1,121 žmogaus, pakrikštijo juos komunistais ir įteikė Teisingumo Departmentui suimti ir bausti. Į tą surašą pa-

(Tąsa 5-tam puslapyj)

No. 207 LAISVĖS ANTRASAS: 427 LORIMER STREET Telephone: STagg 2-3878 Brooklyn, N. Y., Ketvirtadienis, Rugsėjo (Sept.) 3, 1942 Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXXII. Dienraščio XXIV

VOKIEČIAI IŠŽAGĖ IR NUŽUDĖ DAUGELĮ LIETUVAIČIŲ

Naciai Paeiliui Žaga Lietuves Slauges Ligoninėse

Hitlerininkai Mirtinai Užkankina Lietuvius; Naciai Žagindami Lietuvos Moteris Užkrečia Sifiliu; Kai Kurios Nusižudo

Rašo JONAS ŠIMKUS

MASKVA, RUGP. 31, INCONT NEWS.

Gana daug lietuviškų laiškų pakliuvo į rankas Sovietų kariuomenės. Tie laiškai iš Lietuvos rašyti lietuviams, kuriuos naciai atvarė į vokiečių frontą kariaut prieš Sovietus. Čia paduodu du tipingus laiškus, rašytus Povilui Čepkauskui ir Povilui Širvinskui. Jiedu abu tapo užmušti Kalinino fronte birželio mėnesį. Štai vienas laiškas:

"Mano Brangusis ir Nelaimingasis!

Aš baisiai gailiuosi, jog pirmesniuose savo laiškuose suminėjau tūlus dalykus, kurie, matyt, nepatiko vokiečiams; tai todėl tu jų ir negavai. Aš nebijau dėl savęs, bet aš bijau, kad jie tau už tai neatkeršytų.

Tiesa galima rašyt tiktai laiškuoes, kurie (aplinkiniais keliais siunčiami ir) tiesiog ranka įteikiami.

Rašyk man dažnai, bet sakyk tiesą tik tuose laiškuose, kuriuos gauni progą pasiųst per patikimas rankas. Bet apsižiūrėk, į keno rankas jie patenka. Nepasitikėk vokiečiais.

Man baisiai gaila Pranienės. Vieną naktį atėjo vokiečiai ir išsivedė jos vyrą. Žmonės kalba, kad jis tapo sušaudytas. Birutė dabar beveik pamišusi. Tu dar čia buvai, kada vokiečių žandaras nušovė mažąjį jos Pranuką. Paskui vokiečiai pradėjo persekiot Praną.

Kas atsitiks Matildai, kurios vyrą vokiečiai mirtinai užkankino neužilgo po jų atvykmo? O dabar du jos sūnūs, Jonas ir Vytautas, tapo išgabenti į Vokietiją. Vokiečiai neišduoda jai net kortelės maisto gauti. Ji vaikštinėja, tylėdama ir pražilus. Aš duodu jai savo maisto, kiek tik išgaliu. O kiek dar yra tokių, kaip ji!

Gal tu nežinai, jog dabar apiplėšimas žmonių tai jau paprastas dalykas. Baisu.

Vokiečiai tik tuos palieka ramybėje, kurie padeda jiems piktadariškuose jų darbuose.

Dievas kurią nors dieną nubaus juos ir skaudžiai ir teisingai. TAVO ANELĖ."

Albina Širvinskienė rašo savo vyrui:

"Mano Brangus Mylimasis Povilėli!

Aš labai skubotai rašau, nes dabar yra proga pasiųsti šį laišką iš rankų į rankas. O tokia proga labai retai pasitaiko.

Povilėli, baisus dalykas atsitiko Virginijai. Jinai tris mėnesius dirbo klinikoj (ligoninėj). Aš gana dažnai nueidavau pasimatyt su ja. Ji niekada nesiskųsdavo, tik sakydavo, jog gana sunku apžiūrėt tuos niekšus. Ne, jie ne niekšai, bet laukiniai žvėrys.

Vieną naktį, kada Virginija ėjo pareigas skyriuje lengvai sužeistųjų, jie iššagė ją. Baisu ir pamanyt apie tai. Ji pati negalėjo visko atsimint, bet sakė, jog, matyt, visi tie ligoniai žagė ją vienas po kito. Ji neteko sąmonės; o tu, Povlėli, dar buvai pataręs, kad aš eičiau dirbt kokion ligoninėn! Visos ligoninės dabar yra pilnos vokiečių.

Virginija pasiskundė vokiečių pulkininkui, bet jis tik nusijuokė ir pasiuntė ją pas gydytoją, kad ištirtų jos sveikatą. Paskui ji buvo paleista iš tarnybos. Pasirodo, kad jie užkrėtė ją sifiliu. Jinai nusinuodino.

Aš baisiai bijau. Dabar aš niekada neinu į Panemunės mišką. Taip daug moterų lavonų ten atrasta!

Povilėli, aš žinau, kad tu nerašysi tiesos, bet aš meldžiu tave dažnai man rašyti; tai aš bent tiek žinosiu, kad tu dar gyvas.

TAVO ALBINA."

Šie laiškai tokie iškalbingi, kad jokių komentarų nereikia.

Nacių Šnipas Bahr Nuteistas 30 Metų Kalėt

Newark, N. J., rugs. 2.— Federalis teisėjas Wm. F. Smith nuteisė nacių atsiųstą Amerikon šnipą H. K. Fr. Bahrą 30 metų kalėti. Tai lengviausia jam bausmė. Nes, pagal karinius įstatymus, galima buvo Bahrą sušaudyt ar pakart.

Raudonarmiečiai Suėmė Nacių Muzikantą

Maskva, rugs. 2. — Sovietinė kariuomenė paėmė nelaisvėn žinomą nacių muziką Robertą Langą.

Maskva, rugs. 2. — Sovietiniai kovotojai Kaukaze sunaikino 70 procentų dviejų rumunų divizijų.

ANGLAI PRADĖJO OFENSYVĄ VIENOJE EGIPTO FRONTO DALYJE

Cairo, Egiptas, rugs. 2.— Anglų ir vokiečių tankai veda įnirtusius mūšius pietiniame sektoriuje Egipto fronto. O šiaurinėje to fronto dalyje, El Alamein srityje, anglai pradėjo ofensyvą ir paėmė nelaisvėn didoką skaičių vokiečių.

VEIKIA AMERIKOS TANKAI IR LAKŪNAI

Viename šio fronto sektoriuje dalyvauja Amerikos tankai mūšiuose prieš fašistus.

Amerikos orlaiviai išvien su anglų bombanešiais sekmingai atakavo fašistų orlaivių stovyklas, priešų trokų eiles ir kariuomenės subūrimus.

Nors vokiečiai truputį kai kur pasigrūmė pirmyn pietinėje Egipto fronto dalyje, bet anglai abelnai atmušė priešų atakas.

Vokiečių komandierius Rommel metė į mūšius didžiausias iki šiol nacių jėgas, desperatiškai bandydamas prasiveržt į Aleksandriją, Egipto didmiestį, kuris stovi už 80 mylių į rytus nuo dabartinės fronto linijos.

AIRIŲ RESPUBLIKIEČIAI GRĄSINA ŽUDYTI AMERIKOS IR ANGLŲ KARIUS

Belfast, Šiaur. Airija. — Policija netoli šio miesto užtiko du slaptus sandėlius airių respublikiečių ginklų, bombų, šovinių ir smarkių sprogstamųjų m e d ž i a gų. Policininkai kartu sučiupo ir tų airių manifestą bei pareiškimą, kuriame jie ketina žudyt Amerikos ir Anglijos kariuomenę, stovinčią Šiaurinėje Airijoje, kol amerikiečiai ir anglai būsią visai išvalyti iš Šiaur. Airijos.

Policininkas nušovė vieną airį respublikietį, kuris gynė saviškių amunicijos sandėlį.

Uždrausta amerikiečiams kariams pasirodyt Belfasto gatvėse, nes jiems gręsiąs pavojus iš tokių airių pusės.

Buvo bijoma airių respublikiečių sukilimo dėl to, jog trečiadienį turėjo būti pakartas Thomas Williams, 18 metų jaunuolis, kuris velykų rytą užmušė vieną policininką. — Jis jau pakartas, bet dar negirdėt apie sukilimą dėl to.

Areštuota 17 airių respublikiečių.

(Šiaurinė Airija yra protestoniškas kraštas, einąs su Anglijos valdžia. Airiai respublikiečiai reikalauja prijungt tą kraštą prie katalikiškosios Airijos Respublikos.)

SOVIETŲ ORLAIVIAI VĖL BOMBARDAVO VOKIETIJĄ

Berlyno radijas rugs. 2 d. paskelbė, jog Sovietų orlaiviai naktį vėl atakavo Rytų Prūsiją, Varšavą ir kitus vokiečių užimtus punktus Lenkijoj ir užkūrė kelis gaisrus.

(Tai būtų jau ketvirtas sovietinių lakūnų žygis Vokietijon paskutiniu laiku.)

Pavojus Stalingradui Eina Didyn

Maskva, rugs. 2. —Pranešama, jog vokiečiai su dideliu skaičium tankų ir šarvuotų automobilių parsilaužė per sovietines linijas, ginančias Stalingradą iš pietų-vakarų pusės. Sovietų kariuomenė pasitraukė į naujas apsigynimo pozicijas.

Fašistai taip pat daro vis didesnį spaudimą prieš raudonarmiečius, g i n ančius Stalingrado linijas iš šiaurvakarių.

Į pietus nuo Krasnodaro, Kaukazijoj, Sovietų kariuomenė pasitraukė į naujas pozicijas.

300 ANGLŲ ORLAIVIŲ ARDĖ NACIŲ PRAMONĖS MIESTĄ

London, rugs. 2. — Apie 300 Anglijos bombanešių naktį vėl pleškino Saarbrueckeną, nacių plieno, mašinerijos ir anglies centrą, vakarinėje Vokietijoje. Šiame žygyje težuvo tik 3 anglų bombanešiai.

Būriai anglų ir amerikiečių lėktuvų atakavo kariniai svarbius vokiečių punktus šiaurinėje Francijoje.

Sako, Japonai Nekeisią Politikos Linkui Sovietų

Tokio. — Japonijos premjeras ir užsienių reikalų ministeris, Tojo pareiškė, kad japonai ir toliau laikysis tokios pat politikos linkui Sovietų, kaip iki šiol, nors iš Japonijos valdžios pasitraukė Togo, buvęs užsienių reikalų ministeris.

Egiptas, rugs. 2.— Naujausias pranešimas iš čia sako, kad Egipte laikinai aptilo mūšiai tarp anglų ir vokiečių.

London. — Atvyko nauji būriai šarvuotos kanadiečių kariuomenės.

Pablogėjo Padėtis Į Pietų Vakarus Nuo Stalingrado

Bet į Šiaurvakarius nuo Stalingrado Sovietai Įvarė Gilų Kylį į Fašistų Pozicijas ir Grąsina Jiem Šonan

Maskva, rugs. 2. — Vokiečiai su penkiais ar šešiais šimtais tankų prasiveržė į sovietines pozicijas į pietų vakarus nuo Stalingrado viename sektoriuje ir pastūmėjo raudonarmiečius kiek atgal kitame, kaip pranešė Sovietų komanda šiandien:

"Sovietinė kariuomenė veda įtužusius mūšius su prasiveržusiais priešais. Kitame sektoriuje mūsų kariuomenė užėmė naujas apsigynimo pozicijas."

(Berlyno radijas trečiadienį, be patvirtinimo iš niekur kitur, pasakojo, kad vokiečiai, girdi, jau pasiekę Volgos upę į šiaurius nuo Stalingrado. Vichy Francijos fašistinis radijas garsino, būk vokiečiai esą tik už 12 mylių nuo Stalingrado. — Tai nepatikimi priešų propagandos pranešimai.)

SOVIETAI SKAUDŽIAI SMOGĖ PRIEŠAM KLETSKAJA SRITYJ

Raudonarmiečiai Kletskaja srityje, į šiaurių vakarus nuo Stalingrado, atmušė kelias vokiečių ir italų atakas, padarė jiem didelių nuostolių ir įvarė dar gilesnį kylį į priešų pozicijas. Tuomi sovietiniai kovotojai stato pavojun kairųjį fašistų armijų sparną.

Raudonarmiečiai pergrūdo italus ir vokiečius atgal per Dono upę ir užėmė didoką ruožtą vakarinių pakrančių, tos upės alkūnėje. Tuo žygiu sovietiniai kariai beveik užkirto reikmenų pristatymą keliais fašistinei kariuomenei Kletskaja srityj, į šiaurių vakarus nuo Stalingrado, kaip t e i g i a United Press; sako, kad dabar naciai turės orlaiviais gabent saviškiams maistą ir amuniciją toje vietoje.

Kitame sektoriuje į šiaurių vakarus nuo Stalingrado sovietiniai kovotojai yra susirakinę į smarkius mūšius su nacių tankais ir motorizuotais pėstininkais; ir per dieną sunaikino 11 fašistų tankų, septynias priešt ankines kanuoles, d v i didžiąsias kanuoles ir nušlavė 450 vokiečių.

KAUKAZO FRONTAS

Spaudžiami kur kas didesnių fašistinių jėgų, Sovietų kariai pasitraukė į naujas apsigynimo pozicijas į pietus nuo Krasnodaro, šiaurvakariniame Kaukaze. Kitame punkte priešai buvo užėmę dvi apgyventas vietas, bet judri Sovietų kariuomenė kontr-atakavo ir atgriebė tas vietas.

Raudonarmiečiai kautynėse dėl perėjimo per vieną upę Mozdoko srityj sunaikino dvyliką pontoninių tiltų, kuriuos naciai buvo nutiesę per upę. Tapo užmušta daugiau kaip 200 vokiečių.

SUTRIUŠKINTA BENT VIENA ITALŲ DIVIZIJA

Kletskaja srityje raudonarmiečiai sunaikino dar vieną kuopą italų, o kiek pirmiau sutriuškino vieną ar daugiau juodmarškinių divizijų.

ATIMTA DAUGIAU VIETŲ NUO FAŠISTŲ RŽEVO FRONTE

Sovietinės jėgos atėmė iš vokiečių dar kelias apgyventas vietas Rževo-Kalinino fronte; atmušė nacių kontr-atakas ir nušovė žemyn 31-ną jų orlaivį.

LENINGRADO FRONTE SUNAIKINTA DESĖTKAI NACIŲ ORLAIVIŲ

Šturminiai Sovietų orlaiviai bombardavo dvi vokiečių orlaivių stovyklas Leningrado apygardoj, sunaikino 20 ir sužalojo 16 jų ant žemės, o per kautynes ore nukirto žemyn dar 15 nacių orlaivių.

Wendell Willkie Keliauja į Sovietus

Cairo, rugs. 2. — Čia staptelėjo Wendell Willkie savo kelionėje į Sovietų Sąjungą. Jis vyksta Maskvon, kaipo asmeninis prezidento Roosevelto atstovas.

Philadelphia, Pa. -- Mitingas "Laisvės" Piknikо Reikalu

Šį ketvirtadienį, rugsėjo-September 3 d., įvyks platus, visos Philadelphijos lietuvių mitingas "Laisvės" pikniko reikalu.

Visi, kurie esate apsiėmę "L." piknike dirbti, ir tie, kurie dar nepasižadėjote, o galėtumėt padirbėti piknike, būkite šiame susirinkime, Liaudies Name, 735 Fairmount Ave., 7:30 v. vakare.

Piknikas įvyks šį sekmadienį, rugsėjo-Sept. 6 d., Deer Park, N. J.

Labai reikia darbininkų piknikui. Kiekvienas dienraštį "Laisvę" branginąs philadelphietis turi rūpintis, kad šis "Laisvės" piknikas pavyktų.

PIKNIKO KOMISIJA

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Every day except Sunday
Established April 5, 1911
427 LORIMER STREET, BROOKLYN, NEW YORK
Tel. STagg 2-3878

President Jos. Weiss
Secretary Treasurer J. Gasiunas
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$6.00
United States, six months	$3.25
Brooklyn, N. Y., per year	$6.50
Brooklyn, N. Y., six months	$3.50
Foreign countries, per year	$8.00
Foreign countries, six months	$4.00
Canada and Brazil, per year	$6.00
Canada and Brazil, six months	$3.25

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879

Lenkija Po Trijų Karo Metų

Hitlerio govėdos pradėjo karą prieš Lenkiją 1939 m. rugsėjo 1 dieną. Lenkija buvo žiauriai užpulta ir per tris savaites buvo nugalėta. Jos tūli miestai buvo paversti griuvėsiais, daugybė žmonių žuvo mūšiuose, o milijonai gyventojų palikti didžiausiam vargui ir priespaudai, antdėtai nugalėtojo.

Nereikia nei aiškinti, jog buvusieji Lenkijos valdovai nesuprato tikrosios tarptautinės padėties, pervertino savo jėgas ir nedavertino savo priešo jėgų. Ambasadorius Davies savo knygoje **"Mission to Moscow"** atidengia stebinančių žinių ten, kur jis rašo, kad prieš karą Lenkijos valdžia buvo įsitikinusi, būk Lenkija pati viena galėsianti sumušti Vokietiją, jei pastaroji drįs užpulti Lenkiją. Jeigu ne kas kitas, tai jau tik šis vienas dalykas parodo, koki buvo žiopli tie Lenkijos valdovai. Jie taipgi baisią klaidą darė puldami Čechoslovakiją; jie darė klaidą santykyj su Lietuva —Vilniaus klausime.

Bet ne apie tai čia mes norime dabar kalbėti. Tuos dalykus atatinkamai įvertins istorikai. Mums svarbu tarti keli žodžiai dėl dabartinės Lenkijos padėties.

Ji yra labai sunki. Pasak Lenkų Tautinės Tarybos Londone pranešimais, nuo to laiko, kai Lenkija tapo okupuota rudojo žvėries, **naciai nužudė 200,000 lenkų, 300,000 žydų. O apie 500,000 lenkų buvo išdeportuota į gilumą Vokietijos.** Jei paimsim žmones, mirštančius iš bado ir nuo visokių ligų, paeinančių nuo nedavalgymo ir šalčio, tai, sako pranešimas, **apie 10 nuošimtis visų Lenkijos žmonių buvo iššudyta, išdeportuota arba numarinta per tuos tris metus.**

Reikia pasakyti, kad šitos skaitlinės buvo surinktos jau senokai. Po to naciški žvėrys Lenkijoje dar labai daug niekšysčių papildė ir kasdien tos niekšystės vis auga, vis didėja!

Tačiau lenkų tauta nesunaikinama! Nei joki žvėrys, nei joki draskūnai nesunaikins tautos, kovojančios už savo laisvę. Sunaikinti jie gali tik tokius, kurie kaip gyvuliai, neturi sielų, neturi tautinės sąmonės, neturi žmoniškų pojučių, neturi noro kaip tauta gyventi!

Lenkų tauta yra kovinga. Ji turi puikias revoliucines tradicijas. Ji turi daug pasiaukojusių sūnų ir dukterų, pasiruošusių galvas padėti už savo tautos gyvybės išlaikymą.

Šiandien mes rasime lenkų po ginklu visame pasaulyje. Jų yra Amerikoje, Didžiojoje Britanijoje, Azijoje, Afrikoje; jų yra kelios dešimtys tūkstančių ir Tarybų Sąjungoje.

Sugabesnieji lenkų diplomatai ir politikai jau senai, dar prieš karą, stovėjo už tai, kad Lenkija ir Tarybų Sąjunga palaikytų abipusiškus artimus ryšius, kad jos eitų išvien. Bet kietagalviai 1939 metais pasakė, kad raudonarmietis nestovėsiąs ant Lenkijos teritorijos! Tie kietagalviai smarkiai "nusinakino", o paėmė viršų blaiviau protaują vyrai, toki kaip generolas Sikorskis.

Ir dėlto lenkų vyriausybė užsienyj, vadovaujama gen. Sikorskio, pradėjo su Tarybų vyriausybe tartis tuojau, kai tik Hitlerio govėdos pradėjo veržtis į SSSR teritoriją. Šiandien tarp Lenkų vyriausybės ir Tarybų Sąjungos veikia sutartys; šiandien tiek SSSR, tiek lenkų vyriausybė įeina į Jungtinių Tautų šeimą. Dėka tam, kad 1939 metais Tarybų vyriausybė neleido Hitleriui pasigrobti Vakarų Baltrusijos ir Vakarų Ukrainos šiandien yra tūkstančiai jaunų lenkų, kurie stovi su Jungtinėmis Tautomis. Jei Tarybų vyriausybė nebūtų to padariusi, nebūtų tų kraštų tuojau užėmusi, tai tie patys šimtai tūkstančių lenkų šiandien būtų ne laisvi, bet kur nors Vokietijos kalėjimuose, o gal jau daugelis jų butų po žeme.

Lenkija šiandien kenčia Hitlerio priespaudą, josios sūnūs ir dukterys didvyriškai kovoja prieš savo ir visos žmonijos neprietelius. Ateis laikas, kai Lenkija ir vėl bus laisva ir josios žmonės džiaugsis ramiu gyvenimu. Bet tai bus tuomet, kai fašistinė Ašis bus sunaikinta. O kad ji turės būti sunaikinta, tai nūnai mažai kas teabejoja!

"Kaipo Pilietis Ir Senatorius, Aš Turiu Teisę Reikalauti..."

Aną dieną Jungtinių Valstijų senatorius (iš Floridos) Pepper'is Pittsburghe pareiškė, kad jis mano, jog visi pareigūnai, "kurie nėra nusiteikę ofensyviškai, privalo būti pašalinti iš vyriausybės vietų, iš vadovaujančių vietų biznyj ir iš darbininkų judėjimo vadų vietų." Tas pats senatorius sako: **"Mūsų šūkiu turi būti: smogti Hitleriui dabar. Tas, ką mes galime padaryti prieš gruodžio mėnesį, gali išspręsti daugelio žmonių ir tautų ateitį."**

Ir senatorius mano, jog detališki dalykai, liečią antrojo fronto atidarymą, turi būti palikti spręsti militariniams reikalų žinovams, tačiau, **"kaipo pilietis ir senatorius, aš turiu teisę reikalauti, kad jis** (antrasis frontas) **turi būti atidarytas tuojau."**

Iš tikrųjų, labai daug tiesos senatorius Pepper'is čia pasakė. Kiekvienam aišku, jog antrasis frontas atidaryti galima, nes tas buvo jau įrodyta (ties Dieppe kanadiečių, anglų ir amerikiečių išlipimas). Todėl tie, kuriems rūpi viską atidėti, kuriems rūpi matyti tik vienus raudonarmiečius besimušančius su žmonijos priešu, negali visuomenės ilgiau klaidinti, būk tai nesą galima. Dabar kai kurie "strategai", kurie pirmiau sakė, kad atidaryti antrąjį frontą esą perankšti, teigia, kad jau esą "pervėlu." Girdi, jau vasara praėjo....

Bet iki gruodžio mėnesio, kaip nurodo senatorius Pepper, dar yra trys mėnesiai. Per tuos tris mėnesius galima padaryti labai daug. Tik reikia daryti. Tik reikia veikti.

Šis senatoriaus Pepper'io pasireiškimas suteikia daugeliui Amerikos žmonių medžiagos, argumentų dėl atidarymo antrojo fronto. Tik tegu tą mūsų organizacijos ir pavieniai asmenys sunaudoja.

Apie Fordą Ir Jo Pažiūras Link Karo

"Vilnis" rašo:

"Henry Fordas kalbėjosi su reporteriu žurnalo 'Liberty.' Fordo dirbtuvės gamina karui ginklus. Rodosi, ten turėtų būti ir jo siela. Bet Fordui rūpi karinė politika ir ta jo politika yra prasta. Ji pacifistiška.

"'Liberty' reporteriui jisai pasakė: 'Niekas nelaimės šį karą, nebent saujalė padegėjų, gal koks šimtas žmonių. Paprasti žmonės niekad nelaimi karo.'

"Išgirdęs tuos žodžius, reporteris paklausė: Bet kaip su šiuo karu?

"Fordas atsišiepė: 'Karas tai griovimas. Nei nebandykite išgirsti iš manęs ką nors užgiriant karą...'

"Taigi, Fordo akimis žiūrint, šis karas nėra teisingas karas. Jo nuomone, šiame kare visi lygūs — ir fašistiniai galvarieziai ir kovotojai už demokratiją, už tautų laisvę!

"Kiekvienas gali suprasti, kad tokia nuomonė žalinga, kenksminga. Fordo pacifizmas naudingas ne kam kitam, kaip fašizmui.

"Ar Fordas laukia naujo medalio iš Hitlerio?

"Čalis Lindberghas šiuo laiku dirba Fordui. Jis jo gizelis. Kuomet nesenai jis buvo užklaustas, ką mano apie karą, jis tiek tepasakė, kad nieko nežinąs, kad tas jam nerūpi, kad jis visai nesidomina visuomenės nuotaikom.

"Du šventi pacifistai. Du šventuoliai, kurie daug ką laiko už dantų."

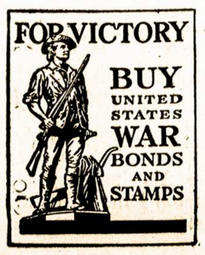

Gerai, Bet Galėtų Būt Geriau

Dienraščio reikalais pradeda rūpintis vis platesnės masės žmonių. Dažnai paduodame vardus gerų "Laisvės" prietelių, kurie paaukuoja dienraščio reikalams. Nes karo metu finansiniai esame slėgiami. Tačiau, "Laisvė" pasitiki savo prieteliais ir ji sunkumus, su prietelių pagelba, pergyvens.

Štai ūpą keliantis trumpas laiškelis:

"Brangūs Draugai: — Mačiau, kad piktadaris norėjo įsilaužti į 'Laisvės' spintą ir padarė nuostolių. Tai aš noriu keliais doleriais prisidėti prie tų nuostolių padengimo. Taigi prisunčiu $40.00 money orderį ir prašau padalinti sekamai — $20.00 'Laisvei' auka ir $20.00 auka Sovietų Sąjungos Medikalei Pagelbai. Su pagarba Jums, W. Deksnys, Stamford, Conn."

Puiki parama. Drg. primena visiems gerai uždirbantiems, kaip reikia atsinešti į savo dienraštį.

Kitas laiškelis:

"Draugai: Čia rasite Money-orderį sumoje $15.25, tai aukos surinktos Antano Žavišio 50 m. gimtadienio pokylyje, kuris įvyko 22 d. rugpjūčio. Vardus aukojusių pasiunčiu su korespondencija iš Jersey City. Aukos eina į Popieros Fondą. Draugiškai, A. Matulis."

Čia pavyzdis, kaip galima padaryti naudingomis pares netik tiems, kurie jose vieši, bet ir apšvietos reikalui. Kur yra iniciatyvos, ten yra ir naudos.

Daugiau iš apdovanojusių savo dienraštį yra šie asmenys:

V. Adeikienė, Brooklyn, N. Y., $5.00 ($3.00 Popieros Fondui ir $2.00 "Seifo" nupirkimui.

Frank Grikštas, Worcester, Mass., $4.00.

Po $2.00: Ona Marozienė, Waterbury, Conn., ir **John Pabilionis, Waterbury, Ct.**

Po $1.00: John Sadauskas, Marlboro, Mass.; **P. Zeikus,** Windsor, Conn.; **M. Pukis,** Inglewood, Calif.; **A. Chuberkis,** Los Angeles, Calif.; **U. Sinkevičienė,** Brooklyn, N. Y.; **K. Balčiunas,** Brooklyn, N. Y.; **St. Rainard,** Dorchester, Mass.

Po 50c: P. Petraitis, Brooklyn, N. Y., ir **Tony Brosky,** Elm Grove, W. Va.

Aukos plaukia gražiai ir galima tikėtis, kad jų bus ir daugiau, nes jų reikia labai ir aukuojantieji tą reikalą puikiai supranta. Tačiau platinimas dienraščio labai apleistas. Šią savaitę keturi asmenys patys užsisakė dienraštį. **Keturi nauji skaitytojai patys atėjo.** O jei būtų pasirūpinta pakalbinti, tai būtų gauta ketvertas desėtkų dar daugiau naujų skaitytojų.

Širdingai dėkuojame visiems, kurie pasirūpino parinkti aukų dienraščiui ir kurie aukuojo. Manom, kad kiti dienraščio skaitytojai juos paseks ir parems savo dienraštį. Dėkuodami už aukas, prašome pasirūpinti gauti naujų skaitytojų savo dienraščiui.

P. Buknys.

Per Šį Mėnesį Pasidarbuokite!

Į Lietuvių Literatūros Draugijos Kuopas, Narius ir Veikėjus

Tik vienas šis rugsėjis mėnuo beliko Lietuvių Literatūros Draugijos nariams pasimokėti duokles ir pasilikti nariais gerame stovyje, gauti šių metų knygą "Amerikos Demokratijos Steigėjai" ir žurnalą "Šviesą." Pagal Centralinio Komiteto nutarimą, duoklių užsimokėjimas buvo prailgintas tiktai iki spalių 1 dienos. Taigi, su pradžia spalių tas laikotarpis pasibaigs.

Dar vis randasi daugiau tuzino kuopų, iš kurių centras nėra gavęs jokių narinių duoklių už šiuos 1942 metus. Mudu su sekretorium rašėme tų kuopų veikėjams specialius laiškus ir prašėme juos pasidarbuoti. Gerai atsiliepė tiktai vienos kitos kuopos veikėjai. Kiti tebetyli — nei duoklių prisiunčia, nei parašo, kame dalykas, kad jų kuopose niekas nėra mokėję duoklių.

Draugai, laukiam iš jūsų vienokio ar kitokio atsakymo. Padėkite savo kuopas ant žemlapio! Lai šiemet nei viena kuopa, kad ir ji būtų mažiausia, neišsibraukia iš mūsų garbingos organizacijos surašo!

Peržiūrėję centre esamus kuopų rekordus, mes randame labai rimtą padėtį visoje eilėje didžiųjų kuopų. Kai kurių jų dar nė pusė narių nėra pasimokėję duokles už 1942 metus. Tai toks greitas, skubus reikalas, jog juomi turi susirūpinti kiekviena tokia kuopa ir kiekvienas nuoširdus LLD veikėjas.

Per šį mėnesį mes turime pamatyti kiekvieną narį ir išrinkti duokles. Juk daug lengviau iš senųjų narių duokles išrinkti, negu gauti naujus narius.

Todėl, draugai, dėkime didžiausias pastangas, idant iki spalių 1 dienos visi mūsų Draugijos nariai pasimokėtų duokles. Mes, centro viršininkai, negalime pasiekti tuos narius ir paprašyti pasimokėti duokles. Tai yra darbas kuopų viršininkų ir veikėjų. Mes pasitikime, draugai, kad jūs savo organizacijos nesuvilsite.

Pernai gana prastai Draugijos reikalai stovėjo Kanadoje. Kanadiečiai labai sunkiai mokėjo duokles. Gi šiemet Kanadoje padėtis labai pasitaisė. Ne tik nariai puikiai moka duokles, bet net ir naujų kuopų kuriasi. Už tai mes tik galime pasveikint mūsų Draugijos Kanadoj vadus ir veikėjus. Mes esame tikri, kad su spalių 1 diena Kanadoje nebus likę nei vieno seno nario, nepasimokėjusio duoklių už 1942 metus.

Dar kartą, draugai: Lai šis rugsėjo mėnuo esti mūsų visų rugiapjūtės mėnuo!

A. Bimba, L.L.D. Pirmininkas.

Mūsų Šalies Didieji Mineralų Resursai

Ar Amerikos Mineralų Resursai Neišsemiami?

Žinomas kiekis minkštosios anglies, pakal garsaus ekonomisto, Stuart Chase, gali išsilaikyti per 4,000 metų, bet žinomas kiekis "tungsten" gali būti suvartojamas į 8 metus nenustojama gamyba, o aliejaus, tikima, šios šalies neišsemiamo produkto, turėsime ne ilgiau 15 metų, jeigu naujų versmių nepasirodys.

Žurnalas "Building America," kartodamas p. Chase aprokavimus gegužės mėnesio laidoje, prašo šalies imti žygius prieš išeikvojimą Amerikos turtingų mineralinių resursų. Žinomas kiekis kitų mineralų yra — kietosios anglies dėl 200 metų; vario dėl 15 metų; švino — 15 metų, cinko — 20 metų ir "vanadium" — 15 metų.

Kada šie resursai išnyks, Jungt. Valstijos turės importuoti tų mineralų iš kitų šalių, jeigu valdžia prieš išnykimą neras naujų depozitų, arba jeigu nevartos kitos medžiagos jų vieton. Karo reikalavimai irgi pagreitino suvartojimą šalies metalų ir mineralų.

Nors trūkumas nekurių mineralų pasirodo neišvengiamas pagal "Building America," mes galime sulaikyti išbaigimą kitų produktų — kaip aliejaus, naturalio gazo ir anglies, — jeigu tik sustabdysime jų išeikvojimą. Iš visų medžiagų, aliejaus išeikvojimas yra didžiausias.

Ir varžybos tarpe asmenų ir kompanijų praturtėti lengvu keliu yra aliejaus eikvojimo svarbiausia priežastis.

Tautinė Resursų Taryba, pagal žurnalą, sako, kad aliejus eikvojamas todėl, kad:

1. Versmės per arti driliuojamos ir ištraukiama daugiau aliejaus, negu publika antsyk perka, tūkstančiai galionų išgaruoja.

2. Driliavimo blogi būdai išeikvoja naturalį gazą, kuris randamas su aliejum. Kada gazas būna išeikvotas, daug aliejaus pasilieka po žeme.

3. Gazas yra eikvojamas, kada pasiekia viršų.

4. Prasti įrengimai neištraukia viso aliejaus arba nesustabdo garavimo, ir t.t.

5. Vieton aliejaus, būtų gerai, jeigu anglis arba kitas kuras būtų vartojamas šildymo tikslams.

6. Kada aliejaus kaina žema, aliejaus kompanijos sustabdo produktavimą.

Žurnalas sako, kad šie blogi būdai ir neatsakančios biznio praktikos išeikvoja keturias bačkas aliejaus ant kiekvienos bačkos pagamintos pardavimui.

Anglies ir daug eikvojama. Kompanijos kasdavo prie viršaus arčiausias gyslas (veins), dabar turi daug giliau kasti, kas daugiau pinigų kaštuoja. Ir jos priverstos imti anglį iš beveik išsibaigusių vietų. Tai ir brangus darbas.

Federalės valdžios įvairios agentūros, ypač Jungt. Valstijų Kasyklų Biuras, stengiasi sulaikyti išeikvojimą šalies mineralų. Kai kurios privačios kompanijos padeda. Ir mokslininkai jieško naujų būdų, kaip gauti daugiau gazolino iš aliejaus, didesnę elektrinę jėgą iš anglies ir t.t.

Smulkmenos iš Vidaus Departmento

Kasyklų Biuras pradėjo programą rasti visus galimus šaltinius svarbių mineralų, ypatingai tų mineralų, kurie taip būtinai reikalingi apsigynimo pastangai. Du projektai jau tyrinėja Appalachian depozitus "mangano" (manganese) Virginijoj ir Georgijoj.

-:- -:- -:-

Alaskos aukso gamyba 1940 m. buvo aukščiausia jos visoj istorijoj, pagal vidaus Departmento Geological Survey. Aukso produktuota net $25,-375,000 vertės. Ta suma perviršija garsias "gold rush" dienas.

1880 m. pradėta užrekorduoti aukso produkcija ir rekordai parodo, kad iš Alaskos aukso gauta iki $561,311,000 vertės. Amerika nupirko Alaską nuo Rusijos 1867 m. už $7,200,000.

-:- -:- -:-

Jungt. Valstijų indijonai nėr nykstanti rasė, pagal John Collier, Jungt. Valstijų Indijonų Reikalų Komisijonieriaus. Gyventojų skaitlinės parodo, kad indijonų skaičius dauginasi greičiau negu bendras gyventojų skaičius. Buvo laikas, sakė komisijonierius Collier, kada indijonai labai greitai nyko, juos išbaigė karas, ligos, gėrimas. Šiandien yra 361,000 indijonų Amerikoj. Visoj vakarinėj hemisferoj yra 30,-000,000. Kada Columbus atrado Ameriką, indijonų Naujame Pasaulyje buvo 11,000,-000.

F.L.I.S.—Common Council.

Amerikiečiai kariai ("randžeriai"), dalyvavę užpuolime ant vokiečių tvirtumų ties Dieppe, Francijoj, sugrįžę į Angliją, dalinasi įspūdžiais.

Cairo, Egiptas. — Anglijos orlaiviai bombomis sužalojo keturis fašistų transporto ir prekinius laivus Viduržemioj Jūroj.

Kanados darbo ministerija uždraudė samdytojam pavaryt darbininką ar darbininkui palikt darbą be pranešimo septynias dienas iš anksto.

Tai Yra ir Mokslo Karas Prieš Ruduosius Žvėris

Dikčiai bus pakeistas mokslas vidurinėse Amerikos mokyklose (high schoolėse). Jis bus pritaikytas svarbiausiam reikalui — kovos laimėjimui prieš draskūnus ir gruobonis iš fašistų Ašies.

Karas, atrodo, ilgiau užsitęs, ir veikiausiai 18-kos ir 19-kos metų jaunuoliai taip pat bus imami armijon. O daugiausia tokio amžiaus vaikinukai baigia vidurines mokyklas. Jie, todėl, turi būti geriausiai paruošti būtinajai pareigai.

Šiuo laiku Washingtone vyksta konferencija vidurinių ir aukštesnių mokyklų vedėjų ir mokytojų, dalyvauja švietėjai iš visų šalies kampų. Vyraujanti tarp jų mintis yra ta: Jeigu fašistai laimėtų karą, tai būtų žiaurus ir bjaurus smūgis pačiam mokslui. Užtenka prisimint, jog Hitleris nepripažįsta jokio mokslo, kuris netarnauja fašistiniams vergų viešpačiams. Jis uždarė daugumą Vokietijos universitetų ir vidurinių mokyklų, apkapojo mokybą pradžios mokyklose. Kitose, likusiose mokslo įstaigose ten mokiniams ir studentams grūdama gerklėn fašistinės kvailybės, naciškas fanatizmas, vietoj naudingo, žmoniško žinojimo, šviečiančio protą ir dorai lavinančio jausmus.

Kur dėtis moksliniai išlavintam ir sąžiningam žmogui fašistinėje santvarkoje, jeigu jis neparsiduoda ir nenori vergauti? Jam ten vietos nėra kitur, kaip tik koncentracijos stovykloj ar kalėjime, jeigu nepasiseka ištrūkt į laisvesnį užsienį. Tokio likimo susilaukė geriausi mokslininkai, artistai, rašytojai ir kiti intelektualai Vokietijoj ir Italijoj.

Taigi sąmoningi Amerikos mokyklų vedėjai žiūri į šį karą ir kaip į žūt-būtinę kovą dėl mokslo ir dėl inteligentingo gyvenimo.

Tokiais sumetimais dabartinė švietėjų konferencija Washingtone svarsto sekamus priedus bei pakeitimus vidurinių mokyklų kursui:

Mokint mechaniškų darbų, reikalingų karinei pramonei; gerai supažindint mokinius su kareivinės lavybos pamatiniais dalykais ir ginklais; mankštint ir kietint juos fiziniai; pralavint kariaut įvairiose aplinkumose — karštyje, kalnuose, miškuose, pelkėse ir t.t. Griežtai mokint matematikos (aukštesnės skaičiuotės), reikalingos lakūnams, kanuolių nutaikytojams, laivų vairuotojams, tankistams, signalistams; kaip galint geriau ir bandymais supažindint juos su praktiškiausiais dabartiniam momentui fizikos ir chemijos mokslų dalykais.

Nėra abejonės, kad bent dalinai bus įvykdyti tokie sumanymai ir pakeitimai vidurinių mokyklų moksle. Tai bus svarbi mokslinių įstaigų ir jų lankytojų talka pačiam pamatiniam reikalui — kovai už laisvę, žmoniškumą ir dvasinį-protinį gyvenimą prieš rudųjų, geltonųjų ir juodųjų žvėrių fašistinį sumišimą.

J. C. K.

Vitaminai iš Gyvulių Pašaro

Amerikos ir Anglijos armijų viršininkai rūpinasi, kad kariuomenė su savo maistu gautų ir gana įvairių vitaminų. Anglų valdžia įsakė visiems duonkepiams būtinai pridėt bent vitamino B1 prie miltų, iš kurių kepama baltoji duona. Nes patirta, jog ypač dėl šio vitamino stokos darbininkai negalėdavo tinkamai dirbti karui svarbiuose fabrikuose.

Amerikos, Sovietų Sąjungos ir Anglijos armijų vadai žiūri, kad kariuomenei būtų parūpinta ir atskirai vitaminų, jeigu pačiame karių maiste trūksta jų.

Tos armijos gi turi arba turės atlikti labai rimtą darbą; todėl jų vadai nekrečia juokų; ne taip, kaip tūli žmonės, kurie šneka, kad spaudoje esą jau perdaug rašoma apie vitaminus.

ALFALFOS VITAMINAI

Perkami vitaminai A ir D iki šiol daugiausiai buvo gaunami iš žuvų kepenų aliejų, kurie turi įkyrų skonį ir labai negardžiai kvepia.

O gerai jau žinoma, kaip svarbūs yra A ir D vitaminai vaikų augimui ir suaugusių sveikatos palaikymui.

Aptemdymai ir Vitaminas A

Kam trūksta vitamino A, tas blogai mato arba visai negali matyt silpnos šviesos, kaip kad dabar daromuose kariniuose aptemdymuose. Dėl to įvyksta gana daug nelaimių. A vitamino ypač daug reikia lakūnam, kuriem tenka skraidyt nakčia, atliekant savo karines pareigas.

Be to, paskutiniu laiku patirta, kad vitaminas A padeda vėžio ligoniams, ypač sergantiems vidurių vėžiu.

Atsižvelgiant į tokią vitaminų A ir D svarbą, mūsų karininkai ir gydytojai šiltai sveikina Michigano Valstijos Kolegijos profesorių H. G. Peteringo, P. W. Morgalo ir E. J. Millerio atradimą, kaip tuos vitaminus gamint daugmeniškai iš pigios medžiagos — iš gyvulių pašarui vartojamų **alfalfa** augalų. Iš alfalfos padirbti vitaminai neturi jokio blogo kvapsnio ar skonio.

Iš vieno tono to pašaro galima pagamint įvalias vitamino A, kad užtektų penkiasdešimčiai tūkstančių žmonių per dieną, ir dar tiek vitamino D, kad jo pakaktų šešiolikai tūkstančių žmonių per dieną.

Beje, sunkiadarbiai, blogai apmokami chinai darbininkai, ypač, kur reikėdavo greitai bėgioti, išsivirdavo gniūžtę to augalo alfalfos, valgydavo ir jausdavosi gana stiprūs.

J. C. K.

Brazilija -- Žinotini Dalykai apie Tą Naują Mūsų Talkininkę

Brazilija yra labai platus ir ilgas kraštas. Brazilija turi dviem šimtais penkiasdešimčia tūkstančių ketvirtainių mylių didesnį plotą, negu Jungtinės Valstijos, išskyrus Alaską. Brazilija užima didžiulį šiauriniai ir pietiniai rytinį kampą Pietų Amerikos ir jos vidurį. Jinai rubežiuojasi su visomis Pietų Amerikos respublikomis, apart Čilės.

Nuo šiaurinio Brazilijos rubežiaus iki pietinio yra 2,676 mylios, o nuo jūrinio jos rubežiaus rytuose iki Peru respublikos, vakarų šone, yra 2,694 mylios. Su Atlanto gi Vandenynu Brazilija rubežiuojasi per 4,889 mylias.

Nežiūrint tokio savo žemės dydžio, Brazilija, pagal paviršutinius savo gyventojų sąrašus, 1940 metais teturėjo tik 41,356,605 gyventojus. O Jungtinės Valstijos, pagal savo gyventojų sąrašus tais pačiais metais, turėjo 131,669,275 gyventojus.

Vienas dalykų, kurie trukdo Brazilijos gyventojų daugėjimą, be abejo, yra jos klimatas.

KLIMATAS

Brazilija beveik visa randasi karštajame žemės rutulio ruožte, ir tik trys pietinės jos valstijos turi vėsesnį bei vidutinį klimatą. Pati šiaurinė Brazilijos dalis keliais laipsniais pereina į šiaurius nuo ekvatoriaus-pusiaujo, o didžioji didžiuma jos ploto yra į pietus nuo ekvatoriaus.

Milžiniškas Amazonės upės klonis su žemomis lygumomis užima 1,465,637 ketvirtaines mylias Brazilijos ploto, guli nuo 0 iki 10 laipsnių į pietus nuo ekvatoriaus, yra nepaprastai gausingas buiniausiais miškais ir kitokia vešlia augalija ir pasižymi nuolatiniais, beveik nepakenčiamais karščiais su dažnais, tvaniškais lietumis.

ŽEMĖS PAVIRŠIUS

Brazilijos žemės paviršius daugiausiai yra plokščiakalniai ir didžiuliai Amazonės ir kitų upių kloniai bei lygumos. Daugiau kaip pusę šalies užima plokštumos esančios nuo 500 iki 5,000 pėdų aukščiau jūrų lygio.

Žymiausios kalnų virtinės tęsiasi iš šiaurių į pietus per kelioliką šimtų mylių, netoli rytinio pajūrio. To kalnyno dalis, vadinama Organiniais Kalnais, siekia 7,323 pėdų aukščio arti Rio de Janeiro, Brazilijos sostinės. Kiek toliau į vakarus nuo šio kalnyno yra Mantiqueira kalnai, kurių viršūnė Itatiaya turi 8,693 pėdas aukščio.

Pacaraima ir Parima kalnynai sudaro šiaurinį Brazilijos rubežių su Venezuela ir kai kur pakyla iki 8,500 pėdų.

Plokščiakalniai iki 2,000 pėdų aukščio tinka ganykloms. Ant jų daugelyj vietų gerai auga ir žemdirbystės produktai, apart pačių šiaurinių plokščiakalnių srities, kuri vadinama Brazilijos Guiana. Ši sritis prieina prie ekvatoriaus - pusiaujo, yra labai sausa ir karšta.

Lygumų ruožtas tarp pajūrio kalnynų ir vandens kai kur yra labai derlinga žemė, o kitur pelkės ir klampynės.

UPĖS

Didžiausia Brazilijos upė yra Amazonė, trečia ilgiausia pasaulyje. Ji turi 3,300 mylių ilgio. — Pirmoji savo ilgiu yra Jungtinių Valstijų upė Missouri-Mississippi, 4,300 mylių. Paskui seka Nilo upė Afrikoj, 3,400 mylių.

Bet Amazonė neša daugiau vandens, negu bet kuri kita upė pasaulyje. Nes į Amazonę suplaukia dar visa eilė stambių upių: Negro, Madeira, Tapajos, Xigu ir kitos.

Laivai gali Amazonės upe plaukioti per 1,700 mylių, o šalutinėmis, į ją įtekančiomis upėmis dar 14,114 mylių. Visomis gi Brazilijos upėmis laivai plaukioja per 27,318 mylių.

Šalutinių Amazonės upių kloniai ir lygumos taip pat yra gražūs tankiais miškais ir puikiomis pievomis. Tuomi taipgi pasižymi Tocantins, Parnahybos, Paranaos ir kitų upių kloniai ir lygumos.

MIŠKAI

Brazilija yra viena iš pačių miškingiausių kraštų pasaulyje. Stambi jos dalis, yra apaugusi tankiais, buiniais tropiškais miškais. Daugumoje vietų per tokį mišką visai negalima pereit kitaip, kaip tik prasikirtus sau kelią. Apart medžių tankumo, trukdo praėjimą dar vijoklės - **lianos,** kurios apipina medžius nuo šaknų iki viršūnių.

Tokiais miškais gausingi ne tik kloniai, bet ir šlaitai ir priekalnės.

Kartais viename akre žemės yra šimtai įvairių rūšių medžių — riešutinės - vaisinės palmos, akacijos, laurai, cedrų rūšies medžiai, pienmedžiai ir t.t.

Vien tik Brazilijoj teauga Carnauba palma, kurios sakai yra vartojami fonografų plokštelėms dirbt.

Brazilijos miškuose auga kelių rūšių gumos (robo) medžiai; kakao medžiai, iš kurių sėklų gaminama šokoladas; brangūs rožmedžiai, įvairūs kitokių spalvų medžiai, šilk - bovelnmedžiai ir tūkstančiai kitų medžių, taipgi nendrės, medikaliai ir kvapieji augalai, sarsaparilla, vanilla ir kt.

ŽVĖRYS

Brazilijos miškuose yra daug žvėrių; plačiausiai iš jų žinomi tai gruobonys-draskūnai: jaguaras, panašus į leopardą; kugaras, puma arba pantera; trys rūšys pietamerikinių vilkų, šakalai ir kt.

Stambiausias laukinis Brazilijos žvėris tai tapiras, kuris žole maitinasi, bet yra nepaprastai žiaurus ir pavojingas. Iš kitų laukinių žvėrių ir žvėrelių minėtini yra "šarvuotis" (armadillo), skruzdžių ėdikas, įvairių veislių graužunai, bet tik vienos veislės kiškiai ir vienos rūšies voverys; "tinginiai" (sloths); daug uodeguotų gyvūnų, besikabinėjančių po medžius; pelkių briedžiai, kelios grupės panašių į žiurkes gyvių ir t.t.

Vienas interesingiausių Brazilijoj žinduolių tai vadinama "jūrų karvė"-**manati,** kuri gyvena žemutinėje tekmėje Amazonės upės, maitinasi žole, yra panaši į žuvį ir turi 15 iki 20 pėdų ilgio. Tos "jūrų karvės" yra medžiojamos dėl jų taukų, iš kurių dirbama tepalai.

PAUKŠČIAI

Brazilijos miškai yra labai turtingi paukščiais daugybės visokių veislių. Tie paukščiai mirga gražiausiomis įvairių spalvų plunksnomis. Bet tarp Brazilijos sparnuočių mažai tėra gerų giesmininkų. Daug yra vanagų, papūgų, genių, kurapkų, strazdų, laukinių ančių, garnių ir kitų kitokių. Garnių būna nepaprastai didelių, iki puspenktos pėdos aukščio.

DRIEŽAI IR ŠLIUŽIAI

Brazilijos driežai ir šliužiai yra įvairūs ir skaitlingų rūšių. Upės knibžda aligatoriais-krokodiliais, pavojingais žmonėms ir gyvuliams.

Upėse yra gausa žuvų, tarp jų ir tokių trumpų, storų piktų, su baisiais dantimis, kurios taip išvien būriais veikia, kad papjauna ir suėda žmogų. Suprantama, nestokuoja ir paprastų valgomų žuvų.

Jokio krašto upėse neauga tokie dideli vėžliai (čerepokai), kaip Brazilijos upėse. Braziliečiai indijonai vartoja tuos vėžlius maistui, taip pat valgo ir jų kiaušinius.

Yra daug barškančių ir kitų nuodingų gyvačių, o Amazonės srityj veisiasi ir labai dideli, pavojingi žalčiai-smaugliai.

VABZDŽIAI

Brazilijoje pilna įvairiausių vabzdžių, ir tik viename Amazonės apskrityj (Ega) surinkta 7 tūkstančiai skirtingų rūšių vabzdžių. Yra apie 1,000 visokių veislių peteliškių, daugelis su nepaprastai gražiais įvairiaspalviais sparnais. **Morphos** peteliškė tokia didelė, jog nuo vieno jos sparno galo iki kito sparno galo būna 8 iki 9 colių. Labai daug uodų, ypač kraujo siurblių. Kai kur tie uodai tai tikra plėga ir per juos beveik negalima gyvent. Jie kankina žmones ir labai kenkia gyvuliams. Daugybė skruzdžių ir termitų, kurie vadinami baltosiomis skruzdėmis. Termitai išgraužo medinius pastatus ir baldus. Kai kurios skruzdės žalingos farmų - plantacijų augalams, nes jos greit nuėda tų augalų lapus. Labai daug yra vorų; kai kurie dviejų colių ilgio, o kojas ištiesus — iki septynių colių. **Mygale** rūšies voras yra toks stiprus, kad sugauna ir pasmaugia tulus mažus paukščius ir net jaunus vištukus. Mažiukai gi **Ixodes** rūšies vorai įskverbia savo galvą per žmogaus ar gyvulio odą ir traukia kraują, kol prisipunta; tada nukrinta.

POŽEMIO TURTAI

Mineraliniai Brazilijos turtai yra milžiniški, bet jų išnaudojimas dar menkai išvystytas. Brazilijos požemiuose gausingai yra mangano, kuris būtinai reikalingas kaipo plieno drūtintojas įvairiems įrankiams ir karo pabūklams; daug randama pramoninių deimantų, kurie yra vartojami kaipo ašmenys bei smaigaliai daugeliui mašininių įrankių; turtingi aukso klodai, kurio, tačiaus, pagaminama tiktai apie 50 milionų dolerių vertės per metus; geležies, anglies, monazito, cemento ir kitų mineralų kasyklos ir žibalo klodai. Bet dar tik užpernai Brazilija pradėjo traukti savo žibalą iš požemių ir tik paskutiniu laiku pradėta rūpintis Brazilijoj plėtojimu savos plieno pramonės.

LAUKO ŪKIS

Svarbiausia Brazilijos pramonė tai žemdirbytė ir gyvulininkystė. Joje yra dirbama apie 32 bilionai 250 milionų akrų žemės. Svarbiausiai auginama kava, medvilnė (bovelna), tabakas, cukrinės nendrės, ryžiai, kukuruzai (kornai), paprastos pupos, kastorinės pupos, saldžiosios bulvės, orindžiai (apelsinai), lemonai (citrinos), vynuogės, duonvaisiai ir įvairūs kiti vaisiai.

Brazilijoj taip pat užauginama daug gyvulių, ir dideli kiekiai jų mėsos, odų ir vilnų išgabenama ir parduodama užsieniuose.

O iš svetur Brazilija daugiausiai perka mašinerijos, įrankių, kviečių, geležinių ir plieninių dirbinių, auto-

(Tąsa ant 4-to pusl.)

Laikraščių Dydis Ir Karas

Per karą pristigo Anglijai ir medienos, iš kurios laikraštinė popiera dirbama. Anglų valdžios įsakymu, todėl buvo daugeriopai sumažinti dienraščiai. Taip antai, "London Times" išeidavo 64-rių puslapių, o dabar jau tik keturių puslapių iš viso.

Mike Gold, gabusis N. Y. "Daily Workerio" rašytojas, anaiptol nedejuoja dėl tokio anglų laikraščių sumažinimo. Jis sako:

"Tai tikrai didelis yra jų pagerinimas. Jie perdaug turėjo savyj vandens; tad gerai buvo tą vandenį nuleist.

"Aš įsitikinau, jog ar tai būtų karas ar ne karas, vidutiniam skaitytojui užtenka keturių puslapių laikraščio (taip smulkiai spausdinamo, kaip anglų ir amerikonų laikraščiai). Tiek jis ir laiko teturi.

"Toks sutrumpinimas pagerina laikraštinį rašymą; laikraštininkai yra priversti trumpai paduot svarbiuosius dienos įvykius. O kitaip, tai priveliama perdaug milionų kvailų ir tuščių žodžių. Jie tik kliudo teisingai protauti."

Šimto Milionų Dolerių Vertas Lietus

Neseniai, bent rytinėse valstijose, turėjome eilę lietingų dienų; daugelis žmonių dėl to keikė orą. Bet tas lietus buvo tikras geradaris Dėdei Samui. Jis per savaitę pripylė tiek vandens į upes - tvenkinius, kad to vandens jėga, sukdama elektros dirbyklų ratus, pagamins šimtą milionų dolerių vertės elektros. O ta elektra greitai dirbs aliuminą ir daugybę kitu karui reikalingų daiktų. Tikrumoje tai Amerikos žmonėms tie lietūs sutaupė šimtą milionų dolerių.

Philadelphijos "Laisvės" Pikniko Kelrodis Tolimoms Kolonijoms

Važiuojant iš New Yorko, N. Y. ir N. J. valstijų, imkit kelią No. 130 ir davažiavę netoli, Camden, N. J., pirmutinį Circle, tėmykit kelio No. 40, laikydamiesi po kairei ir privažiavę kelią 40 sukit po dešinei ir važiuokit sekdami kelio numerį apie 7-8 mylias. Pastebėję iškabą "Laisvės" pikniko, prilaikykit mašinas ir laikykitės po kairei, nes čia platus dvilypis kelias, ties iškabomis, sukit po kairei ir važiuokit apie ¾ mylios tiesiai iki parko. Į kelią No. 130 subėga No. 25. Keliu No. 25 įvažiuosit į kelią 130 ties Highland Park — ties Brunswick, N. J. Per Philadelphiją važiuojant, važiuokit visi į Race Street ir važiuokit per Delaware upės tiltą ir tiesiai laikykitės, nesisukit niekur; važiuokit taipgi iki pirmutiniam Circle ir sekt No. 40. Ties šiuo Circle randasi Aviacijos Aikštė.

Kas važiuos traukiniais, busais, važiuokit Market St. gatvekariais iki pasibaigs gatvė prie Delaware upės. Čia paimkit Ferry laivą ir persikelkit per upę, o išėję iš stoties į busų aikštę, tėmykit busą su No. 54. Busai eina kas valandą reguliariai, bet tarpe 11 val. iš ryto iki po 4 val. po pietų busai eis tankiai ir visus nuveš ties Deer Parko keliu ir paleis. Busai išveš iš tos pačios vietos tarpe 7 val. ir 8 val. vakare.

Žmonės atras pikniko parką gražų ir visus parankumus kaip ir visuose kituose buvusiuose piknikuose. Visiems linkime laimingos kelionės ir gero saulėto oro. *A. J. S.*

Paskutinis Autoportretas

JONAS ŠIMKUS

(Tąsa)

Jai pasidarė gėda dėl tos moters. — Paleistuve, tu paleistuve, — pagalvojo tarnaitė. Bet ji norėjo matyti, kas bus toliau. Pono pro rakto sklytę ji nematė ir todėl ilgokai laukė, kol jis iš kurio nors kampo išlįs ir prieis prie gulinčios moters.

Betupint įsmilko jos kojos, bet ponas vis nesirodė. Ji truputį nusiminė, kad nieko įdomesnio nebegali matyti, bet buvo ir patenkinta, kad nieko dideliai nepadoraus nematė.

Kai po kurio laiko ponas su moterimi iš kambario išėjo, tarnaitė įsliūkino į tą kambariuką ir ėmė dairytis lyg ko ieškodama. Ji kilstelėjo audeklą nuo vieno drobės gabalo, kuris stovėjo pritvirtintas ant trikojo. Dabar jai paaiškėjo jos pono elgesys. Drobės gabale ji pamatė gulinčią tą pačią moterį, tik ji dar tebebuvo be akių ir baisiai subiaurota visokiausiais dažais. Jos kojos buvo nutėpliotos daug storesnės ir negražesnės, negu ji pati savo akimis pro rakto skylutę matė.

Ne, šitaip biauroti ji savęs neduotų, — pagalvojo tarnaitė. — Jau jei negali padaryti gražesnės, tai biauresnės nereik.

Po kurio laiko kaip tik ponas prie jos ir prisikabino. Girdi, Agota, aš tave numaliavosiu. Girdi, virtuvėje kopūstų galvą bepiaustančią.

— Pone malioriau, — atšovė tarnaitė, — nenoriu! Kas čia do maliavojimas — virtuvėje ir dar su kopūstu.

— O pamatysi, Agota, kaip gražiai atrodys, — ramino dailininkas. Kaip gyva.

— Kaip gyva.... — mėgdžiojosi tarnaitė. — Ana mačiau tamstos tą paną, kurią numaliavojai. Baisu pažiūrėti. Moteris graži, o ponas iš jos padarei lervą. Atsiprašau už atvirą išsireiškimą, bet kad teisybė.

Dailininkas Pasternokas iškėlė antakius ir nusistebėjo:

— Čia, Agota, toks jau maliavojimo būdas.

— Koks čia gali būti būdas — žmogų supaškudyti. Jei ponas ir mane taip maliavosi — nenoriu.

Dailininkas širdingai nusijuokė ir pažadėjo tarnaitę nutėplioti gražiai.

— Ar jau tuoj ponas nori pradėti? — pasiteiravo Agota, sukinėdamosi po kambarį.

— Tai jau tuoj norėčiau.

— Ale tai man, ponas, reik pasipuošti. Negi šitaip.

— Šitaip, šitaip, — tvirtino dailininkas. — Ot taip, kaip stovi.

Labai nenoromis, bet sutiko. Jai buvo keista, kodėl dailininkas nenori, kad ji išeitų gražesnė. Ji galėtų užsidėti savo išeiginius drabužius, šilkinę skarelę, gražiau susišukuoti plaukus. O dabar, va, tyčia šitaip.

Ji pozavo nepatenkinta, bet palengva juos nuotaika keitėsi. Dar niekumet niekas jos per visą amželį nebuvo maliavojęs. Ir fotografavosi vos keletą kartų. Ana va, kai ant paso reikėjo ir dar kažkada, kai buvo jaunesnė. O dabar štai ją tėpliojo dailininkas drobėje, dideliame gabale.

Ponui tėpliojant, ji truputį prisimerkia ir jai atrodo, kad teptukas, šliaužiodamas po drobę, drauge ir ją glosto. Jai kaž kaip gera nuo to glostymo ir miegas ima.

— Užteks, Agota, — sako dailininkas. — Bijau, kad neužmigtum.

Agota ištikro nubunda lyg iš savotiško miego. O gal tai nuo dailininko juodų akių, kurios visą laiką įbestos į ją? Ji nori pasižiūrėti savo portreto, bet dailininkas neleidžia. Sako, kad tada, kai būsiąs baigtas. Dabar ji išsigąsianti pamačiusi.

Šis tėpliojimas tęsėsi gana ilgai.

Dailininkas Pasternokas kentėjo didžiausias kančias. Jis stengėsi daug dirbti, kad užsimirštų. Bet jo gerklė džiūvo nepaprastai. Jam atrodydavo, kad neišturės, nubėgs į miestą ir pasigers taip, kad ten pat nuo kojų nusiris. Bet prisiminęs baisų priepuolį ir gydytojų įspėjimą, laikėsi. Mirti jis nenorėjo, todėl valdėsi iš paskutiniųjų.

Pagaliau atėjo žiema. Jo sausasis perijodas pasirodė gana vaisingas. Jis ėmė galvoti, kad ir be alkoholio galima neblogai šį tą sukurti. Moters su kopusto galva portretas išėjo neblogas ir tarnaitė buvo net labai patenkinta. Bet Pasternokas kitaip galvojo. Tai buvo paveikslas, padarytas pagal seną itališką mokyklą, naturalus iki smulkmenų. Jis taip padarė tik todėl, kad jo kaip dailininko prestižas nenusmuktų šios moterėlės akyse. Jai norėjo įrodyti, kad moka ir "gražiai" maliavoti.

Tą darbą baigęs, jis užsimanė nutapyti dar vieną autoportretą. Visi jo autoportretai buvo piešti jam neblaiviam esant. Todėl dabar jis sumanė pasinaudoti reta proga: nupiešti autoportretą blaiviomis akimis.

Savo autoportreto fonui paįvairinti jis pasirinko keletą darbininkų vaikų. Su vaikais jis buvo neblogas pažįstamas, nes dažnai jie jį atlydėdavo girtą iki namų visaip juokdamiesi iš jo. O jis bandydavo juos vaikyti savo lazdute. Ilgainiui vaikai su juo apsiprato ir apkibę parvesdavo namo. Dabar jis galvojo, kad originaliausias būdas autoportretui: pastatyti save vaikų tarpe.

Darbą pradėjo labai gerai nusitekęs. Vaikams parūpino saldainių. Jie padavinėjo jam teptukus, uždegdavo papirosus ir šiaip jau stengėsi būti visu kuo naudingi.

Save jis vaizdavo atlapu kaklu, atsiraičiusį rankoves, darbininko drabužiais. Ir juo toliau, tuo labiau jam patiko šis autoportretas. Būdavo dienų, kai jis pamiršdavo jį kankinusį troškulį ir jausdavosi laimingas. Autoportretas kasdieną tobulėjo ir tobulėjo. Net tarnaitė gyrė, kad ponas išeisiąs taip kaip gyvas.

Buvo labai malonus žiemos vakaras. Dideli sniego kąsniai palengva, be vėjo leidosi iš padangių žemyn. Atodrėkis tiek buvo sušildęs orą, kad dailininkas Pasternokas, išėjęs į gatvę, prisiminė Davos, kuriame kažkada keletą mėnesių buvo gyvenęs.

Naujasis autoportretas buvo baigtas ir kilo sumanymas suruošti savo paveikslų parodą. Jis parodys naujuosius paveikslus, kuriuos sukūrė per blaivybės savaitę. Tegu kritikai pabando įvertinti.

Palengva, kai kada pasukdamas lazdelę aplink pirštą, jis traukė į miestą ir pats nežinojo, kur jam užeiti. Jam nepaprastai norėjosi su kuo nors pasidalyti savo įspūdžiais.

Jis priėjo prie "Metropolio" ir sustojo. Norėjo suskaičiuoti, kiek laiko praslinko nuo nelaimingojo atsitikimo? Gydytojai jam buvo pareiškę, kad bent tris mėnesius jis negalįs vartoti jokių svaiginančių gėralų. Todėl dabar jis stovėjo ir skaičiavo.

Bet tuo pat metu kažkas jam tekštelėjo ranka per petį ir tvirtai suėmė už parankės.

Pasternokas atsigręžė ir pamatė savo geriausį draugą pianistą ir kompozitorių Bastutį.

Jis stovėjo lyg iš dangaus nukritęs, lyg iš žemės išsinėręs, aukštas, liesas, didele nosimi ir visai ant ausų ir akių užkritusiu katiloku. Iš viršaus, per akinius jis žiūrėjo į nedidelį Pasternoką, kurio veidą dengė plati suglamžyta skrybėlė. Todėl pianistas paleido dailininko ranką, pastūmėjo jį truputį į šalį ir tokiu būdu pasižiūrėjo į jo veidą.

— Tu vis toks pat, — tarė pianistas. — Nesenėji. Juodas kaip smalelė. Kada tu pradėsi žilti? O gal dažaisi?

— Eik jau, — numojo Pasternokas. — Po skrybėle yra ir žilų. Pražilau per keletą mėnesių. Su manimi atsitiko nelaimė. Širdis. Paskiau uždraudė ir kelišką pačiupinėti. Na ir pražilau nuo to.

— Einam į vidų, — apsidairęs tarė Bastutis. — Pasidalysim įspūdžiais.

Pasternokas svyravo truputį, bet draugo buvimas ir linksmesnės valandėlės potroškis, greit paėmė viršų.

Jie užsisakė karafkėlę. Žmonių buvo nedaug, o pažįstamų nesimatė nė vieno.

— Žinai, turėsi užeiti pas mane ir pažiūrėti mano naujausių darbų. Tai prohibicijos darbai. Man pačiam labiausiai patinka naujausias mano autoportretas.

Pianistas Bastutis klausėsi dailininko pasakojimo, bet taip pat nekantriai laukė, kada paklaus, kaip jam sekasi, ką jis sukūrė ir kur pastaruoju laiku bastėsi.

Bet dailininkas nesiskubino. Jis siurbė stikliuką po stikliuko ir vis atrodė, kad jo gerklė išdžiūvusi ir sukepusi. Tartum didelės kaitros išdžiovinta žemė, jo gerklė reikalavo intensyvaus laistymo. Jis perbraukė ranka kaktą ir visas sujudėjo:

(Bus daugiau)

AMERIKOS ŽMONIŲ BALSAI

Chicago, Ill. — Čionai tapo pradėta plati, masinė kampanija tarpe jaunimo. Renkami parašai ant peticijos, kurioj raginamas prezidentas Roseveltas daryti viską dėl atidarymo antrojo fronto prieš Vokietiją.

Tą peticiją išleido net 63 jaunimo atstovų iš įvairiausių organizacijų. Prie šių jaunuolių priklauso YMCA, YWCA organizacijos, įvairios bažnytinės grupės, politiniai rateliai ir t.t.

Peticijoje sakoma:

"Ponas prezidente, antras frontas dabar išgelbėtų Amerikos jaunimo ateitį. Chicagos jaunimas remia jumis šimtu procentų."

Seattle, Wash. — Šiame mieste labai išsiplėtė karinė gamyba. Jon plaukia tūkstančiai moterų ir gauna darbą. Bet darbdaviai pradėjo vesti bjaurią diskriminaciją prieš negres moteris. Todėl susiorganizavo "Negro Victory Committee," kurio tikslas yra vesti kovą prieš šitą diskriminaciją.

Negrės moterys taip jau gerai atlieka visus darbus pramonėje ir todėl jos turi būti priimamos lygiomis teisėmis su baltveidėmis moterimis.

Sumobilizavimui visuomenės prieš šitą diskriminaciją šaukiami masiniai susirinkimai.

Gloversville, N. Y. — Šiame miestelyje, yra didelis odos pramonės centras. Dabar jam grumoja pavojus išsigimimo. Ir CIO unija Fur and Leather Workers stengiasi jį išgelbėti.

Čia fabrikai iki šiol išdirbdavo visokius odinius daiktus tiktai iš pačios geriausios, ploniausios odos. Bet dabar karo metu tokių produktų gamyba sumažėjo. Reikia fabrikus pavesti karo gamybai. Reikia pradėti gaminti armijai įvairius odinius produktus iš storos odos, iš arklinės odos. Bet šito pakeitimo nenori pravesti fabrikantai. Jie sabotažuoja karo gamybą. Jie grumoja darbininkams nedarbu. Todėl minėta unija pradėjo kampaniją už privertimą fabrikantų pakeisti savo nusistatymą ir išgelbėti sunkią pramonės ir darbininkų situaciją.

Washington, D. C. — Ar valdžia tyrinės kongresmano Dies veiklą? Tai klausimas, į kurį turės atsakyti Teisingumo Departmentas, ypatingai departmento galva prokuroras Biddle.

Diesą ištyrinėti pareikalavo National Federation for Civil Liberties, įteikdama Teisingumo Departmentui dokumentą iš 52 puslapių. Federacija kaltina Diesą palaikyme ryšių su fašistais.

Minneapolis, Minn. — Rugpjūčio 31 dieną šio miesto darbo unijos paleido darban didelę "armiją" savo narių. Jie vaikštinėjo palei stubas ir rinko senus metalinius daiktus, idant pagelbėti karo laimėjimui. Beveik trys šimtai unijistų buvo apsiėmę savanoriai tam svarbiam darbui.

Great Lakes, Ill. — Čionai veikia negrų lavinimo stotis. Jauni juodveidžiai yra ruošiami būti jūrininkais. Rugpj. 30 d. pabaigė lavinimąsi jau antra klasė. Iš viso gavo diplomus 118 vyrų.

Chicago, Ill. — Komunistų Partijos Illinojaus valstijos distriktas išleido pareiškimą prieš republikonų partijos platformą ir kandidatus. Tos partijos kandidatai yra defytistai. Vyriausi jų yra Sen. Brooks ir reprezentantas Day. Tarp kitko, komunistų pareiškime sakoma:

"Republikonų platforma pilnai įrodo, kad republikonų vadovybė šioje valstijoje savo partijinius interesus stato aukščiau tautos interesų. Jinai tiksliai siekia pasėti nepasitikėjimą mūsų vyriausiu komandieriumi (prezidentu) ir mūsų valdžia ir sukuopti į daiktą visus defytistinius elementus prieš tautinę vienybę, kuri yra mūsų vyriausias užtikrinimas pergalės šitoj kritiškoje valandoje mūsų tautos gyvenime."

Toliau pareiškimas nurodo, kad Illinojaus valstijos gubernatorius Green irgi susidėjo su šita defytistų ir pardavikų klika.

Brazilija

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

mobilių, anglies, chemikalų, gazolino, geležies ir plieno, — nepaisant, kad jos požemiuose yra apsčiai anglies, geležies ir žibalo, iš kurio gaminamas gazolinas.

GYVENAMASIS PLOTAS

Daugiausia Brazilijos žmonių gyvena pietiniai-rytinėje šalies dalyje, kur oras netaip nuolat karštas. Šiame plote yra ir didžiausi Brazilijos miestai: sostinė ir puikus uostas Rio de Janeiro su 1,711,500 gyventojų; Sao Paulo, turįs 1,-151,250 gyventojų; Pernambuco su 472,800 gyventojų ir Bahia—363,700.

APŠVIETA

Brazilijoj yra Rio de Janeiro Universitetas ir trys kiti universitetai, eilė aukštų mokyklų su panašiais kaip universiteto kursais, 217 kolegijų, 913 vidurinių mokyklų (high schoolių) ir 39,000 pradžios mokyklų. Pradinis mokslas yra verstinas ir dovanai teikiamas.

KALBA, RELIGIJA, VEDYBOS

Oficialė Brazilijos kalba yra portugališka. Oficialė religija — katalikų, bet užtikrinta ir kitom tikybom laisvė. 1935 m. visame krašte tebuvo tiktai 167,457 protestonai.

Perskyros yra uždraustos. Bažnytinės vedybos pripažįstamos teisėtomis be civilinių vedybų.

Nuo 1941 m. balandžio mėn. yra įvesti tam tikri mokesčiai pavieniams (singeliams) ir medikaliai patikrinama sveikata norinčių susituokti.

VALDŽIA

Brazilija iki 1889 m. lapkričio buvo valdoma portugalų veislės karalių, iki jų valdžia tapo nuversta per revoliuciją. Tada buvo įsteigta Brazilijos respublika.

Pradinė Brazilijos konstitucija buvo panaši, kaip Šiaurės Amerikos Jungtinių Valstijų. Ji priimta 1891 m. vasaryje. Pati Brazilijos respublika vadinasi Jungtinėmis Brazilijos Valstijomis.

Toliau konstitucija buvo keičiama. Pagal vėliausią jos pataisymą 1937 m., Brazilijos seimas (arba kongresas) susidaro iš Federalės Tarybos ir Atstovų Rūmo. Dešimtį tarybos narių ir jos pirmininką skiria prezidentas, o dvidešimtį išrenka valstijų seimeliai, kiekvienas po vieną. Atstovų Rūmas yra netiesioginiai renkamas per miestų ir kitų bendruomenių seniūnus ir per desėtkų piliečių grupes. Už šias grupes žmonės tiesioginiai balsuoja, kaip už savo rinkikus.

Pagal 1934 metais pataisytą konstituciją, Brazilijos prezidentas renkamas ketveriems metams tiesioginiais balsavimais visų piliečių, vyrų ir moterų, pradedant nuo 18 metų amžiaus, ir uždrausta daugiau kaip vienas terminas prezidento tarnybos.

(Brazilijai įstojus karan prieš Vokietiją ir Italiją, "Laisvės" editorialas praeitą savaitę nušvietė kariniai - politinę Brazilijos svarbą. Todėl šiame straipsnyje apie tai nerašoma.)

N. M.

Scranton, Pa.

Jau gana ilgas laikas, kaip nieko netenka skaityti "Laisvėj" iš mūsų miesto, rodos, kad Scrantone jau nebeliko nei gyvos dūšios. Tačiau visigi dar taip nėra. Nors, tiesa, šis didis kietos anglies industrijos miestas ir yra merdėjimo padėtyje. Nes kada visa šalis paskendus karo darbuose, tai Scrantoną apleido jau dvidešimts, o gal ir daugiau, tūkstančių žmonių. Mat, čionais daugiausia randasi anglių industrija, kuri laipsniškai miršta, nes anglis baigiasi; jau daugelis kasyklų išsibaigusios ir uždarytos, o kitokių išdirbysčių fabrikų kaip ir nėra. Todėl, kaip tik pradėjo darbai judėti visoj šalyj, tai žmonės iš Scrantono ir pradėjo į visas puses tūkstančiais trauktis. Karo darbų Scrantone nėra, tai žmonės išvažinėjo ten, kur tokių darbų yra. Kada kituose miestuose žmonės negali gauti butų, tai Scrantone keli tūkstančiai namų riogso tušti.

Ir už tą viską didžiausia kaltė puola ant anglies baronų, ypatingai ant Glen Alden Coal Co., kuri daugiausia turi čionais kasyklų.

Dar du meai tam atgalios, kada tik prasidėjo karo gamyba kilti visoj šalyj, tai Scrantono Vaizbos Buto viršylos atvirai pasakė, jog jie nenori Scrantone turėti "war babies" (karo darbų). Ir, matyti, jie to laikosi. Nors, tiesa, jau il-

(Tąsa ant 5-to pusl.)

Philadelphijos Lietuvių Didysis

PIKNIKAS

Dienraščio Laisvės Paramai

Įvyks Sekmadienį Prieš Labor Day

6 d. Rugsėjo--September 6th

Trys Dovanos -- Prizai prie iš anksto parduodamų įžangos tikietų
1-mas Prizas $15 ir Du Po $5 Pinigais

PIKNIKAS BUS

DEER PARK, N. J.

NAUJAS KELRODIS: Nuo Ferry persikėlus į Camdeną busai po No. 54 eis nuo 11 val. ryto iki 4 val. po pietų tankiai (nesivėluokite) iki Deer Parko kelio; grįžtant žmones paims nuo kelio tarp 7 ir 8 valandos vakare. Visi būsite nuvešti ir parvešti. Busai ims po 25c į vieną pusę. AUTOMOBILIAIS važiuokite per Delaware tiltą į Camdeną ir Atlantic City keliu privažiavę pirmą Circle po kairiai, sukite į Route 40 ir važiuokite apie 8 mylias iki privažiuosite St. Mary's Church, sukit po kairei. Tėmykit iškabas.

Rojus Mizara, "Laisvės" Redaktorius, Sakys Prakalbą

GERA ORKESTRA GROS ŠOKIAMS

ĮŽANGA 25 CENTAI -:- GERI VALGIAI IR GĖRIMAI

Šiame piknike bus daug svečių iš Brooklyno, Baltimorės ir kitų miestų.

Fašistai Įsiskverbė į Sovietų Pozicijas Vienoj Dalyj Stalingrado Fronto, bet Tapo Atmesti Toliau Kitame Stalingrado Sektoriuje

Sovietų Oficialiai Pranešimai

MASKVA, rugs. 2. — Vidunaktinis Sovietų pranešimas sako:

Mūsų kariuomenė rugs. 1 d. vedė įnirtusius mūšius į šiaurių vakarus ir pietų vakarus nuo Stalingrado.

Sovietinės oro jėgos rugp. 31 d. sunaikino bei sužalojo 15 vokiečių tankų ir 70 automobilių ir trokų ir nutildė dešimt baterijų priešlėktuvinių ir lauko kanuolių, susprogdino tris amunicijos sandėlius ir keturis gazolino sandėlius ir dalinai nušlavė dvi kuopas priešų pėstininkų.

Į šiaurių vakarus nuo Stalingrado sovietinė kariuomenė vedė atkaklias kautynes, sunaikino 11 vokiečių tankų ir užmušė 450 hitlerininkų.

Kletskaja srityje buvo atmuštos vokiečių ir italų pėstininkų atakos ir padaryta priešams sunkių nuostolių.

Į pietų vakarus nuo Stalingrado mūsų kariuomenė vedė įtužusius apsigynimo mūšius. Sutelkdami stambias savo tankų jėgas viename sektoriuje, vokiečiai įvarė kylį į mūsų apsigynimo liniją. Mūsų kariai įnirtusiai kovojo prieš fašistus, kurie prasiskverbė į mūsų pozicijas. Kitame sektoriuje sovietinė kariuomenė pasitraukė į naujas apsigynimo pozicijas.

VIENOJ DALYJ KAUKAZO FRONTO SOVIETAI ATGRIEBĖ PRARASTAS POZICIJAS

Į pietus nuo Krasnodaro (Kaukazijoj) vokiečiai, kad ir kentėdami didelius nuostolius, užėmė kelias aukštumas ir dvi apgyventas vietas. Sovietiniai kovotojai kontr-atakavo ir atgriebė tas pozicijas. Kitame sektoriuje sovietinė kariuomenė, spaudžiama skaitlingesnių priešų, pasitraukė kiek atgal.

Mozdoko srityje raudonarmiečių daliniai, kovodami dėl perėjimo per upę, sunaikino dvyliką pontoninių priešų tiltų ir užmušė daugiau kaip 200 vokiečių.

Centraliniame fronte (į vakarus nuo Maskvos) priešų pėstininkai ir 40 tankų bandė padaryt ataką, bet jie tapo atmesti atgal ir vokiečiai prarado 400 savo karių.

Leningrado fronte vienas būrys partizanų kovotojų perėjo per pelkes ir miškus beveik 450 mylių ir staiga, netikėtai priešams, kirto smūgį finų susisiekimams.

Amerikos Lakūnai Degino ir Ardė Japonų Orlaivių Stovyklą, Sandėlius, Geležinkelį ir Kareivines

Amerikos Oficialiai Pranešimai

CHUNGKING, Chinija, rugs. 1. — Amerikiečių generolo Stilwell'io štabas išleido šitokį pranešimą:

Amerikos bombanešiai, lydimi lėktuvų kovotojų, vėl atakavo japonų įrengimus Myitkyinoj, šiaurinėj Burmoj; taikė į kareivines (kazermes), į sandėlių sritį ir į geležinkelio stotį.

Buvo pastebėta du dideli gaisrai ir bent trys maži palei geležinkelį srityje sandėlių. Tiesiog buvo pataikyta bombomis į japonų kareivines ir užkurta keli gaisrai toje srityje.

Visi Amerikos orlaiviai sugrįžo į savo stovyklas.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

New Guinea. — Amerikiečiai ir australai kertasi su japonais, atakuojančiais linkui Porto Moresby šioje saloje.

Berlyno radijas, be jokio patvirtinimo, skelbia, kad jie ir rumunai užėmę Anapą prie Juodosios Jūros, 30 mylių į šiaurvakarius nuo Novorossiisko.

Cairo, Egiptas. — Nacių orlaiviai bombomis užmušė 5 žmones ir sužeidė 30 Cairo mieste.

London, rugs. 2. — Keletas nacių orlaivių numetė kelias bombas Anglijoj; menkai nuostolių tepadarė.

BE 100% WITH YOUR
10%
BUY WAR BONDS

KRISLAI

(Tąsa nuo 1 puslapio)

teko šimtai valdininkų. Dies skelbė, kad visa Roosevelto valdžia apsistačius komunistais!

Dar kelios dešimtys tūkstančių dolerių kaštavo Teisingumo Departmentui tą surašą išstudijuoti, kiekvieną kaltinamą žmogų atskirai ištirti.

O rezultatai?

Well, Teisingumo Departmentas tyrinėjęs, tyrinėjęs ir tame 1,121 suraše suradęs viso labo tiktai tris komunistus!

Fašistiniai bestijos Lietuvoje vėl sušaudė keturius šimtus žmonių už nudėjimą dviejų nacių.

O net Chicagos "Draugas" (rugp. 28 d.) pripažįsta, kad iki šiol naciai bus iš Lietuvos išvežę 175,000 jaunų vyrų ir merginų vergijon į Vokietiją!

Dabar lauksime, kad tas pats "Draugas" ir kiti pronaciški laikraščiai pradės skelbti vardus ir pavardes tų keturių šimtų sušaudytų ir tų išvežtųjų Vokietijon.

Pamatysite, nepaskelbs, nes bijos įžeisti Hitlerį, jam nusidėti, jo rūstybę užsitraukti.

Paskelbimas tokio surašo būtų agitacija prieš nacius ir Hitlerį. To, kaip jau žinoma, nedarys nei "Draugas," nei "Naujienos," nei "Keleivis," nei "Tėvynė."

Well, gal kitas pasakys, o kaip jie tokį surašą gaus?

Jeigu norėtų, tai ir gautų.

O kaip jie gavo surašą iš Lietuvos pabėgusių žmonių Sovietų Sąjungon? Sovietų vyriausybė jiems to surašo nedavė. **Gavo jį iš Hitlerio propagandos biuro.**

Paskelbė juos prievarta išvežtais Rusijon, tuomi kurstydami lietuvius prieš Sovietų Sąjungą, Amerikos talkininkę.

Taigi, jeigu gavo aną surašą, juo lengviau, rodosi, galėtų paprašyti Goebbelsą ir gauti šitą surašą. Tik reikia abejoti, ar stengsis jį gauti.

Kaip ten nebūtų, palauksime ir paregėsime . . .

PRANEŠIMAI IŠ KITUR

ELIZABETH, N. J.

LDP Kliubas rengia šaunų vakarėlį naudai "Laisvės" Popieros Fondui. Šeštadienį, rugsėjo 5 d., 408 Court St. Pradžia 7:30 v. v. Kviečiame vietinius ir iš apylinkės lietuvius dalyvauti, paremti "Laisvės" užlaikymą, nes dabartiniu laiku viskas pabrango. Todėl prašome nepamiršti dalyvauti. (207-209)

DETROIT, MICH.

LLD 188 kp. susirinkimas įvyks rugsėjo 4 d., 7:30 v. v. pas dd. Latozus, salėje, 1035 Caniff. Yra svarbu, kad nariai dalyvautų, nes turime svarbių reikalų aptarti. — Sekr. (207-208)

PHILADELPHIA, PA.

Rugsėjo 7 d., įvyks milžiniška demonstracija (Labor Day) kurią ruošia visas miestas dėlei atidarymo antro fronto. Pradžia 2 val. dieną, City Hall Plaza. Susirinks apie 75,000 žmonių, Lietuviai turėtų dalyvauti. — Rengėjai—Demokratinis Frontas. (207-209)

PHILADELPHIA, PA.

Pastaba Philadelphijos Žmonėms dėlei "Laisvės" pikniko. Jei, tačiaus, būtų didelis lietus ir sugadintų "Laisvės" pikniką, tai visi draugai "Laisvės" prieteliai, susirinkit į Liaudies Namą, 735 Fairmount Ave., Čia pasidarysim gerą balių ir ulevosim. Čia išparduosim skanių, pagamintų valgių — bendrai visokio maisto.

Parką sutvarkėm. Stalus prirengėm. Neabejokit apie trūkumus, busite patenkinti. Važiuokit plačiai ir paraginkit kitus važiuoti į "Laisvės" pikniką. Su busais geriausias nuvažiavimas tiems, kurie negalės važiuoti mašinomis. Visiems linkime laimingos kelionės. — A. J. S. (206-209)

PHILADELPHIA, PA.

Šį ketvirtadienį, rugsėjo-Sept. 3 d. įvyks platus, visos Philadelphijos mitingas, "Laisvės" pikniko reikalu. Visi, kurie esate apsiėmę dirbti ir tie, kurie dar nepasižadėjote, o galėtumėte padirbėti piknike, būkite šiame susirinkime, Liaudies Name, 735 Fairmount Ave., 7:30 v. vak. Piknikas įvyks šį sekmadienį, rugsėjo 6 d., Deer Park, N. J.

Labai reikia darbininkų piknikui. Kiekvienas dienraštį "Laisvę" branginantis philadelphietis turi rūpintis kad šis "Laisvės" piknikas pavyktų. (206-207) **Pikniko Komisija.**

BINGHAMTON, N. Y,

ALDLD 20 kp. Moterų Skyriaus susirinkimas įvyks 4 d. rugsėjo, 7:30 val. vak. Liet. Svet., 315 Clinton St. Kviečiame visus nares dalyvauti, nes bus svarbių reikalų aptarti. Prie progos nepamirškite ir naujų narių atsivesti. — M. K. (206-208)

MAHANOY CITY, PA.

LDS 104 kp. rengia paskutinį šio sezono pikniką, sekmadienį, rugsėjo 6 d., (diena prieš Labor Day). Obelių Sode, skersai kelio nuo Lake Side Roller Coaster. Gaspadinės turi prirengusios gardžių valgių ir gėrimų. Sueisime su draugais, linksmai praleisime laiką. Todėl kviečiame vietinius ir iš apylinkės dalyvauti šiame parengime, taipgi LDS narius ir simpatikus, užtikriname linksmai praleisite laiką. — Kom. (206-208.)

EASTON, PA.

LDS 13 kp. susirinkimas įvyks rugsėjo 6 d., 2:30 val. dieną, YMHA salėje, Ferry ir Walnut Sts. Malonėkite visi dalyvauti, nes yra daug svarbių dalykų apkalbėti. — Sekr. (206-208)

EASTON, PA.

LDS 51 kp. susirinkimas įvyks rugsėjo 6 d., 1 val. dieną. YMHA salėje, Ferry ir Walnut Sts. Visi nariai malonėkite dalyvauti. —Evelyn Farion, Sekr. (206-208)

WORCESTER, MASS.

LLD Moterų kuopa šaukia specialį susirinkimą rugsėjo 4 d., Liet. Salėje, 29 Endicott St. Pradžia 7:30 v. v. Kviečiame kuopos nares ir simpatikes, bus pasikalbėjimas svarbiais šiuo kritišku momentu susidariusiais klausimais. Kviečiame kiekvieną moterį, merginą dalyvauti. — Kom. (206-208)

DETROITO ŽINIOS

Detroito Kalendorius

Rugsėjo 4 d., 7:30 val. vakare, ant Clark parko, prie Vernor ir Scotten įvyks masinės atvirame ore prakalbos. Bus keletas angliškų gerų kalbėtojų ir lietuvių F. Abekas. Visus kviečiame dalyvauti.

Jeigu būtų lietus, prakalbos įvyks 4097 Porter St.

Rugs. 5 d., vakare, L. M. Pažangos Kliubas rengia draugišką parę pas draugus Tamašiūnus, 15414 Hubbell Ave. (tarpe Fenkell ir Puritan Av.) Visus kviečia dalyvauti.

Rugs. 6 d. LDS 21 kp. susirinkimas, 10 val. ryte, 4097 Porter St. Visi nariai būtinai dalyvaukite, nes bus balsavimas mokesčių pakėlimo.

Rugs. 6 d., nuo 10 val. ryte įvyks tarptautinis piknikas Horvet parke ant Gulley Rd., arti W. Warren Ave. Bus puiki programa ir lietuviškų valgių stalas.

Rugsėjo 7 d., Labor Day, darbininkų paroda arba demonstracija bus Hamtramcke, nuo 11:30 val. ryte, ant Jos. Campau ir Carpenter St. Detroite nuo 5 val. vakare, ant Cadillac Sq. Apart prakalbų, bus gera programa.

Aido Choras jau pradėjo savo pamokas ir bus laikoma kas sekmadienį nuo 10 val. ryte, 4097 Porter St. Jaunus ir senus kviečia dalyvauti.

LDS 86 kp. susirinkimas šio sekmadienio ryte, nuo 10 val., 1035 Caniff Ave.

-:- -:- -:-

Serga Mūsų Draugai

Tik pora savaičių atgal sunkiai susirgo ir turėjo operaciją d. M. Janulienė. Dabar jau randasi savo namuose, 11652 Manor St. (arti Plymouth Rd.)

Dabar staiga susirgo jos vyras Ignas Janulis, ir randasi Mt. Carmel Mercy Ligoninėj, 6071 West Outer Drive ir Schaefer Rd. Girdėjau, kad turės eiti ant operacijos. Jų šeimynos nariai labai susirūpinę motinos ir tėvo sveikatos likimu, ir labai rūpestingai prižiūri juos. Kam laikas pavelina, aplankykime juos—yra mūsų organizacijų nariai ir nuoširdūs rėmėjai.

Dabartiniu laiku sunkiai susirgo Adelia Klimavičienė, 8283 W. Lafayette Ave. Ši draugė verta didžios užuojautos, nes ji yra daug pasidarbavusi mūsų org. parengimuose ir šiaip nuoširdi rėmėja darbininkiškų reikalų.

Draugė Teodora Gugienė, nors prastai jaučiasi su sveikata, bet turėdama progą visados dalyvauja mūsų organizacijų parengimuose, ir dar gausiai pāaukauja dėl svarbių reikalų. Jos gyvenimo draugas Juozas Gugas yra geras veikėjas ir visų mylimas draugas.

Emilija Rugienienė nelabai seniai turėjo sulaužytą kojį, bet, matyti, gerai sveiksta ir jau dalyvauja mūsų parengimuose ir nuoširdžiai aukauja dėl Sovietų Karo Pagalbos ir kitų svarbių reikalų.

Tokie draugai ir draugės verti didžios paguodos ir ilgo amžiaus.

Visiem ligoniam linkime gerai susveikti.

J. ir M. Alvinai.

WORCESTER, MASS.

LLD 11 kp. susirinkimas įvyks rugsėjo 3 d., ketvirtadienio vakare, 8 val., 29 Endicott St. Prašau draugus nepatingėti į susirinkimą ateiti.—J. M. Lukas, sekr. (205-207)

SANDĖLIS KNYGŲ IR ŽOLIŲ

Arbata nuo strėnų skaudėjimo ir varo laukan akmenėlius, pakelis 60c
Nervų Arbata 85c
Vyriškumo Pataisymas 85c
Nuo Kataro bei Hay Fever 85c
Arbata nuo nutukimo 85c
Cukrinės Ligos (Diabetes) 85c
Palangos Trajanka, stambios šaknys, 3 pakai už $1.50

KNYGOS.

Aukso Altoriukas, Tilžės 60c
Ta pati gražiais celuloido viršais su gražiais antspaudais $1.60
Vainikėlis, maža knygelė, mišių maldos su paveikslėliais 50c
Ta pati minkštais viršais $1.25
Gydykla nuo mirties baimės, su paveikslais 50c
Saulei nusileidus arba graborių slaptybės, kaip jie mirusius prirengia pašarvojimui, balsamavimas, papročiai visokių tautų ir deginimai kūnų, 300 puslapių $1.25
Apie dangų, saulę, mėnesį ir žvaigždes 10c
Istorija Ali-Baba ir 40 Razbainikų 20c
Kantri Alena 25c
Pranašavimai Mikaldos 25c
Marių Duktė 25c
Duktė Pūstynėse 25c
Savizrolas, juokingi skaitymai 25c
Neužmokamas Žiedas 25c
Gudrus Piemenėlis 25c
Velniškas Tiltas per Nemuną, Herodas Boba ir kitos 7 istorijos 35c
Sveikata Ligoniams, aprašo visokias žoles nuo įvairių ligų 25c
Marijos Sapnas ant Kalno Alyvų 15c
Lengvas Būdas išmokt angliškai 35c
1001 Naktis, dalis I 50c
Karvės, iš jų nauda ir kaip padaryt sūriai 25c
Kapitonas Velnias, gražus skaitymas, 400 pusl. $1.25
Sapnų knyga su paveikslais, apdaryta $1.25
Kabalas 15c
Burykla ir Burtininkas, papasakojimas praeities, apibūrimas 25c
Šakinas, nedomas žydas, žingeidus apskaitymas 25c
Gudrus Piemenėlis, graži apysaka 25c

M. ŽUKAITIS
334 DEAN ST.,
SPENCERPORT, N. Y.

Elizabeth, N. J.

LDP Kliubas rengia šaunų vakarėlį naudai "Laisvės" Popieros Fondui. Atsibus 5 dieną rugsėjo (Sept.), 408 Court St. Pradžia 7:30 val. vakare. Prašomi atsilankyti, kaip vietiniai, taip ir apylinkės lietuviai.

Pagalba "Laisvės" užlaikymui reikalinga, nes dabartiniu laiku viskas pabrango, o jeigos sumažėjo, piknikai šiemet nėra tokie pasekmingi ir karo laikas, viskas persikeitė. Taigi, esate kviečiama lietuvių visuomenė kuo skaitlingiausiai atsilankyti ir paremti mūsų tą parengimą, kad padarius kaip galima daugiau "Laisvės" Popieros Fondui pelno.

Taipgi aš paagituočiau, kad ir kitos kolonijos tokius ar kitokius sumanymus pasektų.

J. Wizbor.

Scranton, Pa.

(Tąsa nuo 4-to pusl.)

gas laikas, kaip kalba apie statymą dirbtuvių karo darbams, bet, kol kas, kalbos dar tik kalbomis ir tėra. Mat, anglies savininkams yra svarbu palaikyti didelį perviršį dykų darbininkų, idant turėtų iš ko pasirinkti pusdykiai darbo rankų kasimui anglių, tai jie ir pastoja kelią dėl kitokios industrijos šioje apylinkėje. Dėl pavyzdžio, kad ir Glen Alden Coal Co. jau kelis lygiai kartus garsino laikraščiuose, kad reikalinga keliolikos šimtų mainierių ir leiberių, bet kada darbininkas nueina prie kasyklos, tai jei dar jaunas, tvirtas, tai pasiūlo darbą, bet nepasako kokia mokestis, o jei pastarasis paklausia, tai tada bosas atkerta: tai tu dirbti nenori. O jei darbininko jau paausiai pašarmoję, tai su tokiu bosas net ir nekalba.

Tai, ot, tokioj padėtyj mūsų miestas taip ir merdi. Tačiau ši padėtis neturėtų būti priežastimi nerašymui korespondencijų į "Laisvę" bei kitus darbo žmonių laikraščius. Aš tikiu, kad kita kokia tam yra priežastis. Gal perdaug apsileidimo, o gal kas kita? O visgi kaip kada šis tas galima parašyti. Net kaip kas pradėjo klausinėti, kur prapuolė mūsų nuolatinis korespondentas? Aš irgi jau buvau susirūpinęs, kad ar tik ne smilgose prapuolė, bet kaip nusistebėjau, kada aną dieną susitinku, ir kada jis pasiaiškino, kad būk atsitiko su juo "nelaimė" — gavo kasykloj darbą. Bet kadangi jis senas patyręs mainierys, o neturėjo darbo įrankių kasimui anglių, tai, būk, jis "bandė" riausti anglis su "rašoma" plunksna ir nulaužė, tai todėl ir negalėjo nieko rašyti. Bet pasižadėjo, gavęs "pėdę," įsigyti darbo įrankius ir naują rašomą plunksną ir vėl rašyti, kaip rašė. Bravo bus už tai!

Kažin, prieš gerą, ar prieš blogą, bet mūsų lietuviški Hitlerio gaidukai nustojo giedoti ir vieton statyti savo skiautures, tai tik sparnelius nuleidę vaikštinėja, it šlapia višta. O gal tuomi jie bando pakeisti savo plunksnas? Tačiau, man rodos, kad nors vanagas ir pasipuošia gegutės plunksnomis, bet vistiek palieka vanagu ir tiek.

Ridikas.

CHARLES
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
K. Degutis, Savininkas
Prielankus Patarnavimas
306 UNION AVENUE
Tarp Ten Eyck ir Maujer Sts.
BROOKLYN, N. Y.
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

LeVANDA
FUNERAL PARLORS
Incorporated
J. LeVanda—E. LeVanda
Tėvas ir Sūnus Levanda
UNDERTAKER
337 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Tel. STagg 2-0783
NIGHT—HAvemeyer 8-1158

J. GARŠVA
Graborius-Undertaker
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Išbalsamuoja ir laidoja ant visokių kapinių
VELTUI ŠERMENINĖ
(KOPLYČIA)
Parsamdo automobilius ir karietas veselijom, krikštynom ir kitkam.
231 BEDFORD AVE.
BROOKLYN
Telephone: EVergreen 8-9770

F. W. Shalins
(Shalinskas)
Funeral Home
84-02 Jamaica Ave.
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. VIrginia 7-4499

THE Gift THAT LEAVES NOTHING UNSAID
Jewelry
Mokyklos baigimo - graduation proga ir pirmos komunijos priėmimo bei dirmavonės proga pirkite dovanas pas ROBERT LIPTON.
VERI-THIN RYTHM . . . Yellow gold filled case, 17-jewel Precision movement $33.75
MERCEDES . . . 14 kt. solid yellow gold case, 17-jewel Precision movement $42.50
VERI-THIN AIRWAY . . . Pink or yellow gold filled case with Guildite back, 15 jewels . $29.75
Krautuvėje yra didelis pasirinkimas laikrodžių, laikrodėlių, deimantinių žiedų, auksinių ir sidabrinių daiktų ir daiktelių, kokių tik jums reikalinga.
DAIKTAIS IR KAINOMIS BŪSITE PATENKINTI
ROBERT LIPTON
701 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
DŽIULERIAI yra gražiausios ir ilgiausia atmintinos dovanos

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdėsio valandoje kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniška patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.
1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.
Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Rugsėjo 6-tą Būkite Alley Pond Giraitėj

Jau buvo minėta, kad Maspetho lenkų, rusų ir vokiečių organizacijos pasižadėjo bendrai su lietuvėmis mezgėjomis rengti išvažiavimą-pikniką šį sekmadienį, rugsėjo 6-tą, Alley Pond giraitėje.

Visų tų trijų tautų žmonės dalyvaus tikslu paremti lietuvių mezgėjų pasišventusį darbą aprėdyti šiltais megstiniais būrį Sovietų Sąjungos didvyriškų kovotojų. Tas gražus jų pasiryžimas primena mums, kad mes rugsėjo 6-tą pašvestume irgi tam pačiam gražiam tikslui, skaitlingu atsilankymu ir pasilinksminimu su savo pažįstamais ir su draugiškais kitataučiais prisidėtume prie pramogos sekmingumo.

Komisija pikniko vieton pribus nuo 8 ryto ir jau prieš piet bus pasiruošus aprūpinti svečius užkandžiais, tad prašo visus pribūti anksti. Taipgi bus platforma ir muzika šokiams ir pastogė nuo netikėto būrio lietaus (shower). Tačiau, jeigu visa diena būtų lietinga, pramogą atidėtų į 13-tą.

Kelrodis: Flushing gatvekario paskutinėje stotyje, Ridgewoode, reikia imti busą Q-27. Išlipti paskutinėje stotyje, kuri randasi netoli tos girios.

Komisija.

Yra Moterų, Kurios Gali Atleisti

Mrs. Angelina LeBaron ieškojo savo vyro Rudolph LeBaron, 44 m., kad jį patraukti teisman dėl nedavimo jai užlaikymo. Bet kada ji sužinojo, kad jos vyras pateko kalėjiman už pametimą savo sūnelių dvynukų, prigyventų su 22 metų mergina, nes neturi galimybių juos užlaikyti, ji nuėjo jį aplankyti kalėjime.

Po pasimatymo, Mrs. LeBaron nusprendė, jog jis ir taip daug bėdų turi. Vieton reikalauti užlaikymo, ji prižadėjo duoti jam divorsą, kad jis galėtų vesti aną, atsiimti vaikus ir išvengti daugiau bėdų, o įkalintai jo meilužei, jo prašoma, prižadėjo nunešti skanėsių.

LeBaron vaikus buvo palikęs Bellevue ligoninėj.

Išgelbėjo 264 Darbus

Miesto Taryba pereitą pirmadienį priėmė pataisą prie McCarthy Civilės Tarnybos Įstatymo, kuria išgelbsti 67 iš labdarybės departmento ir 197 iš kitų departmentų darbininkų ir tarnautojų darbus.

Darbininkai buvo nužymėti atleisti dėl sumažinimo budžeto.

Plėšikai Siaučia

Trys ginkluoti vyrai įėjo konstrukcijos firmos raštinėn, 1 Hollywood Ct., Arverne, L. I., įsakė 4 tarnautojam nusimauti kelnes, suvarė į prausyklą ir pasigrobę $960 algų pinigais ir $1,000 vertės gazolinos kuponų automobiliumi pabėgo. Išeidami dar paleido du šūvius į prausyklos duris ir pašovė mandžerį Ernest Mejo, 66 m.

William Francis Gavin, troko draiveris, mirtinai pašautas alinėj, 866 8th Ave., N. Y. Šovikas ir kiti du su juo buvę vyrai paspruko.

SUSIRINKIMAI

MASPETH, N. Y.

LDS 14 kp. susirinkimas įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 3 d., Zabielskio salėje, 8 val. vak. Prašome dalyvauti. (206-207)

Daugelis Aido Choro Narių Sugrįžta, Bet Reikia Dar Daugiau!

Šį kartą neminėsiu Aido Choro ir jo darbščių narių nuveiktų darbų praeityje. Vietoj to, pažvelgsime į tai, kas dedasi chore dabartiniu laiku.

Pirmiausiai turi padėkavoti draugui choristui G. N., kuris mane pavadavo aprašydamas apie chorą ir jo mokytoją Aldoną Žilinskaitę, dabartinę Mrs. Anderson. Dėkui, drauge G. N.!

Antras padėkos žodis tenka draugei Aidietei, nuo kurios gavau sekamo turinio laiškutį:

Aido Chorus Coresp.:—

Kaip jūs turite, kad M. Merkevičiūtė buvo viena iš darbščių veikėjų 1916 metais, tai turi būti M. Merkevičienė, dabar vadinasi May Merk. She is a very, very good Alto —you should get her back. She was also a very good worker for the chorus. If you want her address, it is...

I am a member myself, also right now, but will not sign my name.

So, if you want a good Alto —she is one.

Hurrah for the chorus if she comes back.

Draugiškai, **Aidietė.**

Labai dėkui draugei Aidietei už susirūpinimą choro reikalais. Būtų labai gerai, kad visi aidiečiai paimtų jūsų, drauge Aidiete, pavyzdį ir rūpintųsi choro gerove ir auklėjimu. O jūsų rekomenduojamą Mrs. May Merk, pasiimu už pareigą choro vardu užkviesti atgal į chorą. Ką sakote, May? Jei tik aplinkybės leidžia, tai sugrįžkite atgal į chorą — į savo organizaciją, dėl kurios budavojimo ir gerovės daug darbo pridėjote. Esu tikras, kad sugrįžus ir vėl jausitės, kaip ir praeityje — tikrai savoj grupėj — tarpe draugių ir draugų.

Jau buvo pirmiau minėta, kad sugrįžo J. Nalivaika ir Al. Velička. Dabar prie jų prisidėjo ir jau keliose pamokose dalyvavo, irgi pirmiau buvęs geras aidietis, George Chmieliauskas.

Dar viena nauja aidietė ir, galima sakyti, dar viešnia iš Saginaw, Mich., kuri mano tapti brooklyniete ir sykiu aidiete, tai Agnes Paikienė. Choras su džiaugsmu jus, drauge, priima ir tikimės, kad pasiliksite su mumis ant visados.

Teko matyti vieną iš buvusių gerų chorisčių kartu su choru dalyvaujant ambulanso Raud. Kryžiui padovanojimo iškilmėse, tai Hilda Browniūtė. Neužmiršk, drauge Hilda, lankytis į pamokas dažniau ir ateityje.

Beje, teko kalbėtis su Vale Melvidaite - Kazlauskiene, kuri jau kokį laiką yra buvusi aidiete. Ji prisižadėjo taip pat sugrįžti. O dar vienas prisižadėjęs kandidatu būti į Aido Choro narius, tai irgi dar svečias, kuris atvyko iš Bostono su tėvais ir apsigyveno Brooklyne, tai Ed. Sidney. Jis dalyvavo bostoniškiame chore, tai dainavimas jam bus jau ne naujiena.

Jeigu visi: esantieji, sugrįžusieji ir nauji nariai lankysimės į pamokas, tai choras greitu laiku savo aidų garsais skambės plačioje apylinkėje. Kuomet daug choristų susirenka, tai būna smagus, pakeltas ūpas; smagu tada ir dainuoti ir mokintis.

Pasimatysime visi penktadienį, 8 val. vak., "Laisvės" svetainėje.

Choro Koresp.

Pirma J. V. Karo Filma Atidaroma Šiandien

Rialto Teatre, Times Square ir 42nd St., New Yorke, ketvirtadienio vakarą, rugsėjo 3-čią, pirmu kartu pasaulyje pradedama rodyti pirmoji Jungtinių Valstijų valdžios parūpinta filma "Pasaulis Kare." Ji padaryta iš pagautų nacių filmų, parodančių, kaip jie užgrobė vieną kraštą po kitam ir ką mes, amerikiečiai, turime daryti sumušimui priešo.

Iš Anksto Pasiruošia Kariuomenei

New Yorke įvedama liuosnorio pasiruošimo kariuomenei programa vidurinių mokyklų ir kolegijų studentams, taipgi turintiems tą laipsnį mokslo, bet jau nelankantiems mokyklų vyrams, kurie yra arba neužilgo tikisi būti drafto amžiaus ir tikisi būti pašauktais arba stoti liuosnoriai kariuomenėn. Įvairių užsiėmimų specialistai, kurių patarnavimai reikalingi kariuomenei, taipgi bus daugiau lavinami savo srityse.

Williamsburge Vakarinė Klasė Užsidarė

Vasarinio sezono klasės mokykloj, 207 Manhattan Ave., užsidarė su rugpjūčio 28-ta. Pamokos tęsėsi apie 10 savaičių laiko. Ta proga pasinaudojo nemažas būrelis mokinių, daugiausia suaugusieji žmonės, atkeliavę iš anos pusės Atlantiko. 60 vyrų ir moterų gavo pilietybės popieras — tapo paliuosuoti nuo pirštų antspaudų ir paliko laisvų Jungtinių Valstijų piliečiais.

Tas dar ne viskas. New Yorko valstijos įstatymai reikalauja, kad kožnas naujas balsuotojas laike registravimosi balsuoti turi būti egzaminuojamas, ar moka skaityti ir rašyti, reikia kožnam išpildyti tam tikrą blanką, atsakinėti į tam tikrus klausimus. To reikalauja valstijinis Švietimo Departmentas. Taigi lankymu klasės sveturgimiai pasimokino gauti ir tą privilegiją.

Daug buvo galima pastebėti tokių aplikantų, kurie vos tik gavę pilietybę greitai apleidžia mokyklą. Mokytojas ne vieną kartą pastebėjo mokiniams, kad kožnas darbo žmogus turi daugiau mokintis, nes žinojimas palengvins jo gyvenimą.

Studentas.

Fotografas

Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių. Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom.

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kamp. Broadway ir Stone Ave. prie Chauncey St., Broadway Line
Tel. GLenmore 5-6191

CLEMENT VOKIETAITIS
LIETUVIS ADVOKATAS
66 COURT STREET
Brooklyn, N. Y.
Tel. TRiangle 5-3622

168 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 8-7179

Majoras Pasiūlė, Kad Miestas Nusipirktų Pajėgos Stotį

Majoras LaGuardia pereitą pirmadienį Miesto Tarybos posėdyje pasiūlė miestui lig šiol buvusį negirdėtą planą, kad miestas nusipirktų ir patsai vestų Staten Islande esančią Edison Korporacijos elektriškai pajėgai gaminti įstaigą.

Majoras savo pranešime sakė, jog reikalinga greitai veikti — išleisti lokalinį įstatymą. Jis sakė, kad įstatymo projektas turėtų būti paruoštas dabar ir perduotas piliečių nubalsavimui.

Minima nuosavybė, dabar esanti mortgičierių rankose, esą galima nupirkti už apie $14,000,000 ir už ne daugiau, kaip $16,500,000. Pirkinį jis siūlė finansuoti pardavimu 30 metų termino serijų, už jas mokant ne daugiau 3 nuošimčių palukanų. Majoras sakė:

"Svarbu žmonėms Staten Islando ir viso miesto, kad ta nuosavybė nepatektų į spekuliatyves ar monopolistines rankas."

Du ginkluoti plėšikai pieninės raštinėj, 31-59 Steinway St., dienos šviesoj atėmė $207 ir pabėgo.

Viešbučių ir kliubų darbininkai Lokalo 6-to, AFL, nariai, nusitarė už 10-tą nuošimtį savo uždarbių pirkti bonus.

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
Darbininkų Įstaiga
Salės dėl Balių, Koncertų Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt. Puikus steičius su naujausiais įtaisymais. Keturios bolių alleys.
KAINOS PRIEINAMOS
949-959 Willoughby Ave.
Tel.: STagg 2-3842

Vaizdas kur nors šiaurinėj Francijoj parodo Commandos veikloje prieš nacius. Scena iš judžio "Pasaulis Kare," padaryto Jungtinių Valstijų valdžios iš atimtų nuo Ašies filmų. Judis atsidaro ketvirtadienį, rugsėjo 3-čios vakaro 8:30, Rialto Teatre, Broadway ir 42nd Street, New Yorke.

Balaženčio Įstaigoje Lankėsi "Svečiai"

Nelabai seniai tokie "svečiai" buvo aplankę ir "Laisvės" įstaigą. Čia jie padarė daug nuostolių "Laisvei," sugadindami seifą, nors patys nelaimėjo gana net už savo "pasidarbavimą."

Panašūs "svečiai" antradienio į trečiadienį naktį, rugs. 2 į 3, aplankė "Laisvės" kaimyną Balažentį, išlauždami duris ir padarydami kitų nuostolių.

Gal būt, kad tai ta pati grupė, "aptarnaujanti" šią Brooklyno dalį, buvo aplankius ir Balaženčio užeigą.

Pagelbėkit savo tautai pirkdami bonus ir stampas

★ LIETUVIŠKAS ★
TRAKTYRIUS
(VALGYKLA IR ALINĖ)
Rheingold Extra Dry Alus
Didelis pasirinkimas visokių
Vynų ir Degtinės
Importuotų ir Vietinių
Kasdien Turime
KARŠTŲ UŽKANDŽIŲ
JUOZAS ZEIDAT
Savininkas
411 Grand St. Brooklyn

Francis Cherkosky, 35 m., sulaikytas po $10,000 kaucijos kaltinimu, kad jis apiplėšė sendaikčių sandėlių sekretorių, Maspethe, ant $524 pinigais ir $600 vertės žiedo.

Darbo Šventę Unijos Apvaikščios Šį Sekmadienį

CIO unijos New Yorko mieste šiemet apvaikščios Darbo Šventę sekmadienį, rugsėjo 6-tą, kad apvaikščiojime galėtų dalyvauti ir tie, kurie dirba kariškus darbus ir Labor Day nešvęs pirmadienį.

CIO unijos, kurių nariai dirba karui gamybos industrijose, nusistatė dirbti per Labor Day, rugsėjo 7-tą.

Darbo Dienos apvaikščiojimas, kurio obalsiu yra "Darbas Sveikina Ginkluotas Jėgas," ruošiama sekmadienį, rugsėjo 6-tos popietį, Central Park Mall, New Yorke. Kalbėtojais turėti numatoma leit. generolas Somervell, majoras LaGuardia, gubernatoriaus pavaduotojas Poletti, jūrininkų unijos prezidentas Curran ir eilė kitų unijų viršininkų.

Green Star Bar & Grill
Lietuviškas Kabaretas
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksminti ir pasišokti užeina pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.
Linksma Parė Kiekvieną Šeštadienį!
TURIME GERŲ VYNŲ IR DEGTINIŲ
Ateikite pasimatyti su Giviais
Geriausias Alus Brooklyne

Stal. adresas:
459 Grand St.
Skersai nuo Republic Teatro
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EV. 4-8698

Lietuvių Rakandų Krautuvė
ŽURNATURE
409 ir 417 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-8451
Išdirbėjai ir Pardavėjai
Geriausios Rūšies Rakandų
Duodame ant lengvų išmokėjimų be jokių nuošimčių
JŪS NIEKUR NEGAUSITE PIGIAU
Kaip Petraičių Krautuvėse
M. PETRAITIENĖ ir SŪNAI

Lietuvių Kūro Kompanija
Įsigykite žiemai anglių, nes į rudenį bus sunkus anglių pristatymas į miestus
★
Mes taipgi aprūpiname aliejum tuos, kurie savo namuose turite Oil Burners. Kuro reikalu prašome kreiptis:
•
Tru-Ember Fuel Co., Inc.
496 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

STENGER & STENGER
OPTOMETRISTS
Išegzaminuoja AKIS

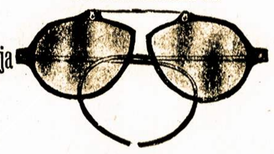

Pritaiko AKINIUS
Moksliniais būdais, gerais patyrimais ir su didele atsakomybe mes egzaminuojame akis, išrašome receptus, sufiguruojame, padarome ir pritaikome akinius kada reikia.
394 BROADWAY • 331 DIVISION AVE.
TEL. STAGG 2-8342. BROOKLYN, N. Y.

NOTARY PUBLIC

TELEPHONE STAGG 2-5048
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
Liūdėsio valandoj kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
PUIKIAI ĮRENGTOS DVI KOPLYČIOS DUODAMOS MYLIMIEMS PAŠARVOTI DOVANAI
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS
Gražiai Įrengta Susiėjimams Įstaiga
Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsite Brooklyne, užeikite susipažinti.

Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys užėjimui su moterimis. Nedėliomis atdaras nuo 1 val. dieną iki vėlai.
426 South 5th St. Brooklyn, N. Y.
Blokas nuo Hewes St. eleveiterio stoties. Tel. EVergreen 4-9508

LORIMER RESTAURACIJA
ANTANAS BARZDA, Savininkas
417 LORIMER ST. "Laisvės" Name BROOKLYN
Geriausios rūšies VALGIAI
Gaminami Europiško ir Amerikoniško Stiliaus

Puikūs lietuviško namų darbo kilbasai ir kepta paršiena
Gaspadoriškai nuvirti kopūstai ir barščiai
Atdara nuo anksti ryto iki vėlai vakaro
Penktadieniais ir šeštadieniais atdara per naktį
Visada yra pasirinkimas pieniškų valgių ir daržovių—virtų ir žalių